БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 148 (3247).
2 ИЮЛЬ, 1980 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• Беш йиллик вахтасида

СЪЕЗД ШАРАФИГА

БУГУН

Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг попоп цехидаги Зайтуна Баратохунова бошчилигидаги каштачилар бригадаси ўз меҳнат календарида 1981 йил ҳисобини очди. Бригадирнинг ўзи эса 1982 йилнинг январь ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқара бошлади.

Каштачилар бригадаси фабрикадаги энг илғор бригадалардан саналади. Бу коллектив ўнинчи беш йиллик бошида ташкил этилган эди. Орадан қисқа вақт ўтмай, каштачилар ажойиб ютуқларни қўлга кирита бошладилар. Резервларни ўз измига моҳирона бўйсиндирган бригада коллективи беш йиллик топшириқни уч ярим йилда бажариш ташаббусига қўшилган эди. Улар ўз сўзларининг устидан барвақт чиқишди.

1979 йил иш якунига кўра бригадир Зайтуна Баратохуновага Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати берилган эди. У бундай юксак номни ҳалол меҳнати билан оқлаб келяпти. Коллективнинг Валима Исломова, Флюра Тўхтамишова, Ҳусния Юсупова, Нафиса Юнусова каби каштачилари ҳам вақтдан ўзишиб, келгуси беш йилликнинг турли ойлари ҳисобига маҳсулот тайёрлашмоқда.

— Юқори иш суръатига илғор иш усулларидан, вақтдан, хом ашёдан унумли фойдаланаётганлигим туфайли эришаяпмиз, — дейди бригадир З. Баратохунова. — КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарори бизни илҳомлантириб юборди. Коллективимиз бундан руҳланиб, ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият қабул қилди.

Қўйлиқдаги тажриба-ремонт-механика заводида беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарганлар сафи кун сайин ортиб боряпти. Токарь Шавкат Маҳмудов бугун ўз меҳнат календарида 1981 йилнинг иккинчи ярми ҳисобини очди. У вақтдан ўзиб ишлашга илғор иш усулларини қўллаш туфайли эришмоқда.
СУРАТДА: Ш. Маҳмудов.
М. Нуриддинов фотоси.

КПСС XXVI съездини янги зафарлар билан кутиб оламиз!

Зарбдор қурилиш одимлари

ТРАССАДА — СИНОВ ПОЕЗДИ

Репортаж

Вақт жуда тез ўтмоқда. Бундан уч йил муқаддам биз Собир Раҳимов станциясида метронинг биринчи поездини кутиб олган эдик. Кеча эса роппа-роса соат 14 дан 30 минут ўтганда янги типдаги «Зангори экспресс» Ҳамид Олимжон станциясига келиб тўхтади.

Ишга тушириладиган объектни ишчиларнинг «ура» садоси ларзага келтирди. Вагонларнинг эшиклари очилиб унинг ичидан Тошкент ер ости йўлининг қурувчилари — пассажирлар жой олишди.

Динамикдан ҳали магнит лентасига ёзиб улгирилмаган машинист-инструктор Сайфулла Хўжаевнинг ҳаяжонли овози эшитилади: — «Ҳушёр бўлинг! Эшиклар ёпилади. Навбатдаги станция Пушкин станцияси».

Тошкентлик метросозлар бу қувончли сўзларни эшитиш учун жуда катта ҳажмдаги ишни амалга оширишди. Йилнинг ишга тушириладиган объекти бўлган узунлиги 4,2 километр бўлган ер ости йўлини қуриш графиги муддатидан беш ой олдинда бормоқда.

Йўл пухта қурилган. 1-қурилиш-монтаж бошқармасининг Борис Пак етакчилик қилаётган йўлсозлари аъло даражада меҳнат қилишди. 2-тоннел отрядининг Леонид Токарчук етакчилик қилаётган бригада аъзолари эса темир изларни ётқизишда рекорд натижалар кўрсатишди. Уларнинг ҳаммаси ҳозир синов поездида боришмоқда.

Синов поезди аста юриб бормоқда. Бундай тезликда ер ости қурувчилари билан суҳбатлашишга ҳам улгуриш мумкин. 3-қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Алексей Богусловскийнинг ёнига ўтирдим.

— Йигитларимиз аъло даражада меҳнат қилишди, — дейди у. — Валерий Сулимов, Виктор Эстрин, Владимир Вотчеллар етакчилик қилаётган бригадалар қисқа муддатда йўл қурилишидаги комплекс ишларни амалга оширишди. Ҳасан Орифжонов ва Тоҳир Авазов етакчилик қилаётган коллективлар эса Ҳамид Олимжон станциясидаги архитектура элементларини монтаж қилиш ишларини ниҳоясига етказишди. Бу станцияда яна иккинчи вестибюл ва платформа қисмидаги пардозлаш ишларини тугаллашимиз керак.

Лойиҳада кўрсатилишича, платформада бронза чироқларига эга бўлган тўққизта мармар тўсин ўрнатилади. Шунингдек, чиқиш йўлкаларидан бирида эскалатор бўлади. «Мосметрострой» 4-қурилиш-монтаж бошқармасининг мутахассислари уни монтажлаб бўлишди. Фақат зиналар ўрнатилса бас. У пассажирлар хизматига тайёр бўлади.

... Поезд Салор канзлидан ўтиб бормоқда. Бундан бир неча кун муқаддам Пушкин майдони бўйлаб ўтиб бораётган тошкентликлар эстакадада турган мотовозга ажабланиб қарашар эди. Кеча бу ердан дастлабки «Зангори экспресс» поезди ўтди. Бу нарсани тошкентликлар ўз кўзлари билан кўришди ва метрополитеннинг иккинчи участкаси 1980 йилнинг 10 августида ишга туширилишига ишонч ҳосил қилишди.

— Ҳақиқатдан шундай бўлади, — дейди «Ташметрострой»нинг бош инженери Владимир Фёдорович Горбунов. — Пушкин станциясида сайқаллаш ишлари ниҳоясига етди. Бошқа икки станцияда ҳам жилокорлик ишлари тугаллаш арафасида турибди. 30 июнь куни синов поезди ўнг томондаги тоннел бўйлаб ўтади.

Владимир Фёдоровичнинг ёнида унинг касбдоши — В. И. Ленин номидаги Тошкент метрополитенининг бош инженери Ҳаким Ғофурович Ғофуров бормоқда. Биз ер ости йўлидан фойдаланувчилар муҳим воқеага қандай тайёргарлик кўраётганлиги билан қизиқдик.

— Метрополитеннинг барча хизматлари уч станцияга эга бўлган участкани фойдаланишга қабул қилиб олиш учун тайёр. Ҳозир созлаш ишлари қизғин бормоқда, турли технологик ускуналар монтажланмоқда, станция ва тоннелларда автоматик ускуналар жиҳозланяпти. Уч юздан зиёд метрополитенчилар ҳозир «Муддатидан олдин қурамиз — муддатидан олдин ўзлаштирамиз» шиори остида меҳнат қиляпти.

Метрополитен бошқармасида янги участкани ишга туширилиши муносабати билан поездларнинг янги графиги ишлаб чиқилди. Энг «тиғиз» пайтларда «Зангори экспресс»ларнинг оралиғидаги масофа 3 минутдан ошмайди. Линияда янада кучли ва қулай бўлган вагонлар қатнайди. Тезлик соатига 60—80 километрни ташкил қилади. Энг асосийси шундаки, ҳозир 175 минг пассажир бир кеча-кундузда ер ости йўли хизматидан фойдаланаётган бўлса, ишга тушириладиган объект қабул қилиб олинганидан кейин бир кеча-кундузда 250 минг пассажирга хизмат кўрсатишни мўлжалламоқдамиз.

— Максим Горький станцияси — охирги станция, — динамикдан шундай овоз эшитилди.

Ҳозирча бу охирги станция. Олдинда ер ости йўлининг янги станцияларини қуриш вазифаси турибди. Тошкентлик метросозлар 1984 йилда метрополитеннинг иккинчи навбатини фойдаланишга топширишни мақсад қилиб қўйишган. У шаҳар марказини Авиасозлар шаҳарчаси билан боғлайди.

Синов поездини ўтказишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлимининг мудири Ғ. З. Заҳриддинов, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин иштирок этишди.

В. ЭНКЕР.

Метро қурувчилари — синов поездининг биринчи пассажирлари. В. Молгачев фотоси.

• Меҳнат семестри тараддуди

ОТРЯД ҚУРИЛИШГА БОРАДИ

Тошкент халқ хўжалиги институти студентлари ҳар йили учинчи меҳнат семестрига катта тайёргарлик билан келадилар. Институтда 8 та қурилиш отряди бор бўлиб, бу отрядлар икки мингга яқин студентни қамраб олади. Ўтган йилнинг ўзида бу отрядлар пойтахт қурилишларида бунёдкорлик кўрсатиб, бир миллион 150 минг сўмлик қурилиш ишларини бажарган эдилар.

Бу йилги меҳнат семестрида ҳам студент-қурувчиларнинг режалари катта. Улар шаҳримиздаги Геология музейи, «Чинобод» санаторийси, Автомобиль йўллари институти, 16-кварталдаги уй-жой бинолари қурилишларида, шунингдек, қатор мактаб, ётоқхона, болалар боғчаси қурилишларида меҳнат қиладилар. Ана шу объектларда институт студент-бунёдкорлари томонидан 300 минг сўмга яқин қурилиш ишлари амалга оширилади.

Айни вақтда, қурилиш отрядлари техника хавфсизлиги, медицина кўригидан тўлиқ ўтиб бўлишди.

Ҳар бир отряд командири эса ўз отрядининг иш планини тузиб чиққан. Бу борада айниқса, А. Усмонов, Б. Назаров, Ҳ. Абдуллаев, В. Мигириновлар бошлиқ отрядлар яхши тайёргарлик кўришган.

— Биз, — дейди институт студент-қурилиш отрядлари бирлашган штабининг командири Ш. Аҳмедов, — бу йилги бунёдкорлик меҳнатимизни партиямизнинг бўлажак XXVI съездига бағишлаймиз.

Н. ТУРДИМУРОДОВ.

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ БИР КУНИ

• Тошкент — республикага

МАРМАР БИЛАН ЖИЛОЛАНАДИ

БУГУН

Тошкентдаги мармар заводининг коллективи Бухоро қурувчиларининг адресига буюртманинг сўнгги туркуми — юз квадрат метр ҳажмида мармар плиталарни юборди.

Бу пардозлаш материали шарқнинг улуғ олими Абу Али ибн Синога бағишлаб ўрнатилаётган ҳайкал пойини безаш учун ишлатилади.

Тошкент корхонаси маҳсулотининг шуҳрати кейинги йилларда кескин ошиб бормоқда. Республикада бунёд этилаётган кўпгина замонавий меҳмонхоналар, маъмурий бинолар, маданият ва санъат даргоҳлари, шунингдек Тошкент метросининг станцияларини безашда шу материал ишлатилмоқда.

Шу кунларда Тошкент мармарчилари яна бир муҳим топшириқни ниҳоясига етказишмоқда. Шаҳрисабзда қад кўтараётган янги «Интурист» меҳмонхонаси учун ишлатиладиган мармарнинг катта туркуми тайёрланмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ГЕОГРАФИЯСИГА ҚИЗИҚИШ

БУГУН

Ульяновск Давлат педагогика институти табиий география факультетининг бир группа студентлари республикамиз пойтахтига келиб тушишди. 24 кишидан иборат бу группа IV курс студентларидан ташкил топгандир. Группага ўқитувчи Г. Рапчинский раҳбарлик қилмоқда. Студентлар ўн беш кун давомида республикамизнинг турли жойларида амалий машғулотлар ўтказадилар.

— Группанинг асосий мақсади, — дейди Г. Рапчинский, — практика давомида Ўрта Осиё республикаларининг, жумладан, Ўзбекистоннинг табиатини, иқлимини ўрганишдир.

Студентлар Чирчиқда, Чимёнда бўладилар. Сирдарё ва Жиззах областларида кузатув ишлари олиб боргандан сўнг, группа Самарқанд орқали Душанбе шаҳрига жўнаб кетади.

ЖАДАЛ СУРЪАТДА

«Главташкентстрой»нинг 8-трестига қарашли хўжалик ҳисобидаги участка қурувчилари темир йўл вокзалига яқин жойда янги 65 квартирали турар-жой биноси қурилишини жадал суръатда давом эттирмоқдалар.

БУГУН

АНА ШУ БИНОНИНГ ПОЙДЕВОРИНИ ҚУЙИШ ИШЛАРИ НИҲОЯСИГА ЕТКАЗИЛДИ. 35 тажрибали қурувчидан ташкил топган комплекс бригадага Р. Холиқов раҳбарлик қилмоқда.

Қурилиш бошланганига кўп вақт ўтмаган бўлса ҳам, бригада коллективи тер тўкиб, ғайрат қилмоқда. Бинони шу йилнинг учинчи кварталидан охиригача фойдаланишга тахт қилиб қўйиш кўзда тутилган.

— Партиянинг июнь (1980 йил) Пленуми қарорларидан руҳланган қурувчиларимиз, — дейди участка бошлиғи Исломбек Тогаев, — партиямизнинг бўлажак XXVI съезди кунигача ҳамшаҳарларимиз учун худди шундай турар-жой биносидан яна учтасини қуриб битказамиз.

БИРИНЧИ ЭКСПОРТ

«Ташавтоматика» заводи асосан холодильникларнинг совутгич қисмларини ювиш, бўяш ва уларни синовдан ўтказиш ишларини бажарадиган, шунингдек, кир ювиш машиналари ва электр устаралар синови учун ишлатиладиган аппаратларни кенг кўламда ишлаб чиқармоқда.

БУГУН

ана шундай маҳсулотлардан бир туркуми экспортга жўнатиш учун тайёрланди. Бу заводнинг чет элга биринчи марта маҳсулот чиқаришидир. Илк буюртмани завод коллективи Монголия Халқ Республикасининг холодильник созларидан олишди.

— Биз, — дейди завод бош инженери М. Степанченко, — бўяш аппаратидан 5 та ва бошқа аппаратлардан 10 тадан Монголияга юборамиз. Шунингдек, йилнинг сўнгги кварталида ҳам шундай аппаратлардан бир қанчасини тайёрлаб бериш буюртмасини олганмиз.

ДЕПУТАТ БОШЛИҚ БРИГАДА

Куйбишев район Совети депутати Ю. Содиқов бошлиқ комплекс бригада 19-қурилиш бошқармасида эмас, балки 4-қурилиш тресги коллективи ўртасида пешқадам бўлиб танилган. Коммунист Ю. Содиқовнинг ўзи ишда ва ҳаётда бригада аъзоларига ҳар тарафлама намуна бўляпти. Қурилишда бирон-бир янгилик ёки ташаббус бошландими, бригада дарҳол унга лаббай, деб жавоб беради.

Бригада қурилиш трестида биринчи бўлиб беш йиллик топшириқни — 7 ноябрга бажариш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилди. Сўзи билан иши бир қурувчилар партия ва ҳукуматимизнинг ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш тўғрисидаги қарорига амалий жавобан

БУГУН

Пушкин-Пешпек микрорайонида 5-уйни қуриб битказдилар ва фойдаланишга топширишга тахт қилиб қўйдилар. 40 квартирали бу уй янги лойиҳа асосида тўрт-беш хонали қилиб қурилди. У билан ёнма-ён яна бир шундай 48 квартирали уй ҳам давлат қабул комиссияси ихтиёрига ҳавола қилинди.

Ҳамшаҳарларимиз дастурхонига

«Ташплодоовощ» бирлашмаси ҳамшаҳарларимизга дала неъматларини ўз вақтида етказиб беришда жонбозлик кўрсатмоқда. Бугунги кунда шаҳримиздаги барча бозорларда бирлашма томонидан ташкил этилган ярмаркалар аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Сабзавот ва мевалар ярмаркаларига Тошкент областидаги Тошкент ва Калинин районлари далаларида етиштирилган дала неъматлари ўз вақтида келтирилмоқда. Тошкент районидаги Ўзбекистон 50 йиллиги, Охунбобоев, Навоий номли, Калинин районидаги Оржоникидзе ва Калинин номли колхозлар, «Партия XXI съезди» номли совхоз меҳнаткашлари дала неъматларини шаҳарликлар дастурхонига пешма-пеш, уринтирмасдан етказиб беришда жонбозлик кўрсатишмоқда.

Бирлашманинг Октябрь ва Собир Раҳимов район улгуржи чакана савдо идораси коллективи ҳар хил сабзавот ва меваларни аҳоли дастурхонига ўз вақтида етказиб беришда бошқа чакана савдо идораларига ибрат бўлмоқда. Октябрь район чакана савдо идораси 30 июнгача 755 тонна карам, 101 тонна сабзи, 67 тонна помидор етказиб беришди. Собир Раҳимов район улгуржи чакана савдо идораси меҳнаткашлари эса барча сабзавотлар бўйича зиммага олган топшириқни ортиғи билан адо этишмоқда. Киров районида сабзавотларни аҳолига етказиб бериш оқсамоқда.

Шаҳар бўйича аҳоли дастурхонига етказиб берилаётган сабзавотлар миқдори 30 июнгача 30485 тоннани ташкил этди.

• Москва Олимпиадаси чорлайди

«ҲИЛОЛА» ТАРАДДУД КЎРМОҚДА

БУГУН

ҳунар-техника таълими системасидаги маданият уйининг бадиий ҳаваскорлик коллективи Москва Олимпиадаси учун тайёргарлик кўриш ишларини бошлади. Бу ерда Москвада намойиш этиладиган махсус концерт программасининг дастлабки тўла репитицияси бўлиб ўтди.

Ҳунарманд бадиий ҳаваскорлар ўзбек миллий классик куй ва қўшиқлари, замонавий рақслар, мамлакатимиз қардош халқларининг санъати намуналаридан алоҳида концерт программасини тузишган.

Маданият уйининг директори Муҳаммаджон Умрзоқов куйидагиларни мухбиримизга гапириб берди:

— Биз Ватанимиз пойтахтида бўладиган катта жаҳоншумул аҳамиятга эга бўладиган анжуманга таклиф этилганлигимиздан беҳад хурсандмиз. Бизнинг ҳаваскорларимизга билдирилган катта масъулиятли ишонч зиммамизга қатор талабчанликни юклайди. Биз ўзимизнинг созимиз, қўшиғимиз, рақсларимиз билан социалистик Ўзбекистонимиз маданиятининг юксалганлигини намойиш этишимиз керак. Концерт программамиздан ўрин олган жуда кўп рақслар пахтакор қизларимизни, тикувчиларимизни, механизаторларимиз меҳнатини улуғлайди. Бу рақсларни ижро этишда Тошкентдаги 5-ҳунар-техника билим юртининг битирувчиларидан Дилбар Давидова, Дилдор Икромова, Дилором Акрамова, Мукаррам Акрамовалар ва бошқалар қатнашадилар.

50 кишидан иборат «Ҳилола» ашула ва рақс ансамбли Москвада 14 июлдан 4 августгача концертлар беради.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ **30 июнь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси СССР ташқи ишлари министри А. А. Громико билан ГФР федерал канцлери Гельмут Шмидт ва федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР федерал ташқи ишлар министри Ганс-Дитрих Геншер ўртасидаги музокаралар бошланди.**

Ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим масалалари юзасидан, шунингдек СССР билан ГФР ўртасидаги икки томонлама муносабат масалалари юзасидан ошкора ва чуқур фикрлашиб олинди.

▲ 1 июль куни Тошкентда Тинчликни ҳимоя қилиш Ўзбекистон республика комитети президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлди.

▲ **1980 йил 1 июль куни Москва вақти билан соат 8 дан 53 минут ўтганда «Прогресс-10» автомат юк ташиш кемаси орбитада бошқарилаётган «Салют-6» «Союз-36» комплекси билан туташтирилди.**

• Синоптик маълумоти

ИЮЛЬ ОБ-ҲАВОСИ ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Июль саратоннинг энг жазирамали ва ҳавоси қуруқ бўладиган ойидир. Бу йил ойнинг ҳарорати меъёри атрофида 26—29 даража иссиқ бўлиши кутилмоқда. Июлнинг дастлабки кунларида ва учинчи ўн кунликда кундузлари ҳарорат — 31—36 даражагача, кечаси эса 16—21 даражагача бўлади.

Учинчи ўн кунликнинг айрим кунларида ҳавонинг қаттиқ қизиши мўлжалланмоқда. Бунда кечаси ҳарорат 20—25, кундузи 37—42 даражагача иссиқ, қолган кунларда эса кундузлари 32—39, кечалари 18—25 даража иссиқ бўлади.

Июль ойида ёғингарчилик бўлиши камдан кам учрайдиган ҳодисадир. Бу йилги ёғингарчиликлар миқдори 1—5 миллиметр қалинликни ташкил этади, айрим жойларда меъёрдан ҳам кам бўлади. Ойнинг ўрталарида айрим жойларда сел қуйиб ўтиши мумкин. Қолган кунларда эса ҳаво қуруқ бўлиб, осмон чарақлаб туради.

КВАРТИРА ЧИРОЙИ

БУГУН

шаҳримиздаги дурадгорлик буюмлари заводининг коллективи замонавий квартиралар учун мўлжалланган шкаф блокларининг янги туркумини тайёрлаб чиқара бошлади. Бу шкафлар ҳар томонлама қулай бўлиб, квартираларнинг хоналари чиройини очади. Шкафларнинг ташқи кўриниши истиқомат қилувчига манзур бўларли даражада ишланган.

Яқин кунларда корхонанинг бу маҳсулоти «Главташкентстрой» қурилиш трестларининг бунёдкорлари қўлига бориб етади.

ФАРЗАНД ҚУВОНЧИ

БУГУН

ҚОРАСУВ—3 МАССИВИДА ЯНГИ 320 ЎРИНЛИ БОЛАЛАР БОҒЧАСИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ. Янги бинони «Главташкентстрой»нинг 8-трестига қарашли 1-қурилиш-монтаж бошқармасининг Тоҳир Исмоилов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси қурди. Пардозлаш ишларини «Пардозлаш» трестининг бошқармаси бригадалари бажардилар.

— Шу ернинг ўзида, — дейди бошқарма ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи С. Росин, — яна бир болалар боғчаси қурилиши тезда бошлаб юборилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

⊙ ТЕҲРОН. «Эрон халқининг муқаддас иши учун курашувчилар ташкилоти» мамлакат маъмурлари шу ташкилотга нисбатан ўз муносабатларини ва конституцияга мувофиқ унинг мамлакат сиёсий ҳаётидаги ўрнини белгиламагунларича бу ташкилотнинг барча ваколатхоналарини ёпиб қўйишини ҳамда митинглар ва намойишлар ўтказилмаслигини эълон қилди. Қўлда ёзилган плакатларда ана шу ҳақда гапирилади. Ташкилот тарафдорлари ва аъзолари ана шу плакатларни кўтариб кўчаларга чиқишди.

⊙ АНҚАРА. «Бариш» газетаси хабар беради: 1979 йилда Туркиядаги ишлаб чиқаришда 186 мингдан кўпроқ бахтсиз ҳодиса рўй берди. Хавфсизлик техникасини таъминлаш ва меҳнат шароитларини яхшилаш — миллий саноатнинг бир қанча тармоқларида ҳозирги вақтда забастовка эълон қилган турк меҳнаткашларининг асосий талабларидан биридир.

⊙ БАҒДОД. Вилоятларни социал ривожлантириш программасини бажариш — Ироқ Республикаси ҳукуматининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Ҳозирги вақтда ана шу программа доирасида Бабил вилоятида мактаблар, касалхоналар, қишлоқ хўжалик техникумлари ва индустриал техникумлар, студентлар ётоқхоналари тез суръатлар билан қурилмоқда. Ҳилла шаҳрида ёшлар маркази барпо этилмоқда.

⊙ ИСЛОМОБОД. Бу ерда Покистон хотин-қизларининг вилоят маслаҳат кенгашлари ишида иштироки проблемасига бағишланган конференция тугади. Конференция қатнашчилари, жумладан Покистон ҳарбий маъмуриятидан феодал ўтмиш сарқитларини тугатишни ҳамда хотин-қизларга мамлакатнинг ижтимоий ва иқтисодий ҳаётида муносиб ўрин ажратиб беришни талаб қилдилар. Ҳукуматни вилоят маслаҳат кенгашларида, федерал ва вилоят кабинетларида хотин-қизларга камида 15 процент ўрин беришга даъват этувчи резолюция қабул қилинди.

«Муслим» газетаси янги 1980—1981 молия йили учун мўлжалланган Покистон бюджетини танқид қилди. Бу бюджетда аҳолидан олинадиган солиқларни кўпайтириш кўзда тутилади. Газетанинг таъкидлаб ёзишича, ҳарбий маъмуриятнинг молиявий сиёсати «бойларга ўз даромадларини кўпайтириш имконини таъминлайди, Покистон аҳолисининг асосий қисми эса йил сайин тобора кўпроқ камбағаллашиб бормоқда». Ҳозирги режимнинг ҳар хил янги бюджети, деб таъкидлайди «Муслим» газетаси, мамлакатнинг энг бадавлат кишиларинигина бойитади.

⊙ ДЕҲЛИ. Ҳинд геологлари Гужарат штатининг шимолида табиий газнинг катта-катта конларини аниқладилар. Ана шу ер ости хазиналарини ўзлаштиришнинг батафсил плани кўриб чиқиш учун ҳукуматга топширилди.

Тошкентдаги «Геологоразведка» заводи коллективи зиммага олган йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Чапдаги суратда корхонанинг илғор ишчиларидан Саидмурод Қосимхўжаев ва Ҳасан Ғафинларни иш устида кўриб турибсиз.

Ўнгдаги суратда шаҳримизнинг Беруний проспектида қад кўтарган «Марказ — 26» массивида бунёд этилаётган янги турар-жой бинолари тасвирланган.

М. Нуриддинов фотолари.

ТАШАББУСКОРЛАР ҲУЗУРИДА

БЕШ КУНЛИК ТОПШИРИҚ — ТЎРТ КУНДА

Аҳолини уй-жой билан таъминлашни янада яхшилаш, шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш масаласига партия ва ҳукуматимиз ҳамиша зўр эътибор билан қараб келяпти. Айниқса, КПСС XXV съездидан кейин ўтган даврда бутун мамлакатимизда бўлгани сингари, республикамиз пойтахтида ҳам уй-жой қурилиши янада кенг миқёсда давом этди. Жаҳондаги энг гўзал шаҳарлар билан ҳусн талашадиган азим Тошкентда янгидан-янги турар-жой массивлари, кварталлари қомат кериб, минг-минглаб оилалар ўз турар жой шароитларини яхшиладилар. Бу ишда республикамиздаги қурилиш индустрияси корхоналарининг байроқдори бўлган 1-уйсозлик комбинати коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

«Главташкентстрой»нинг асосий корхонаси бўлган бу комбинат 1959 йилдан бери Тошкентдаги турар жой қурилишлари учун йирик панелли уйлар ишлаб чиқаряпти. Утган йиллар мобайнида у ҳар томонлама ўсди, камол топди. Дастлаб ишга туширилганда, йилига 91 минг квадрат метр уй блоклари ишлаб чиқариш қувватига эга эди. Йиллар ўтган сайин реконструкция ишларини амалга ошириш, техникани тараққий эттириш орқали унинг қуввати тинмай ошиб борди. Беш йилликнинг якунловчи йилида 340 минг квадрат метр уй қуриш мўлжалланяпти. Бу етти мингдан ортиқ оила учун квартира демакдир.

Ҳозир Тошкентда қурилаётган турар жойнинг қарийб ярми шу корхона поток линиясидан тушяпти. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида комбинат қурган уйларда 27 мингдан ортиқ оила уй тўйлари ўтказди.

КПСС XXV съезди давом этаётган кунларда ишлаб чиқаришни ривожлантиришда ва қурилиш индустриясида эришган ютуқлари учун 1-уйсозлик комбинатини «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган эди. Шундан кейинги йилларда корхона Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, икки марта КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди, коллективнинг номи Ўзбекистон ССР «Меҳнат шуҳрати» китобига ёзилди.

Комбинат дастлаб ишга туширилганида «СПТУ» сериясидаги уйларни ишлаб чиқарганди. Франциянинг «КАМЮ» фирмаси ускуналари билан жиҳозланган 2-йирик панелли уйсозлик заводи ишга туширилгач, «Э» сериясидаги тўққиз ва тўрт қаватли уйлар тайёрлана бошланди. Тўққизинчи беш йиллик мобайнида «ТДСК—71А» сериясидаги тўрт қаватли уйлар қуришга ўтилди. Ҳозир эса корхона «ТДСК—71А/77» сериясидаги янги типдаги уйларни ишлаб чиқармоқда. Бу уйларга разм солганда, коллектив аҳоли талаби, иқлим шароитига мос уйлар қуришда сезиларли ютуқларга эришганлигини, улар сериядан-серияга тобора қулай, шинам бўлиб бораётганлигини пайқаш мумкин.

Кейинги йилларда корхонада янги сериядаги уйлар ишлаб чиқариш ва уларнинг конструкциясини яхшилаш бўйича талайгина тадбирлар амалга оширилди. Буюмлар номенклатураси ва материал сарфи, шунингдек, буюмлар тайёрлашда ва уйларни монтаж қилишда меҳнат ҳажми камайди, уйларнинг ташқи кўриниши янада чиройли бўлиб қолди, айниқса, «ТДСК — 71А/77» сериясидаги уйлар аҳолига жуда манзур бўляпти. Комбинатни реконструкциялаш туфайли ўзлаштирилган бундай янги серияли уйлар, аввало, хоналарнинг кенгайганлиги, квартираларнинг ички тузилиши қулай ва шинамлиги, шунингдек, хоналарнинг поли паркетдан қилинаётганлиги ва уларнинг полига линолиум қопланаётганлиги каби жуда кўплаб афзалликлари билан ажралиб туради.

Леонид Ильич Брежнев КПСС XXV съездида ўнинчи беш йилликдаги вазифалар ҳақида гапириб, шундай деган эди: «Мамлакат олдида турган турли-туман иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этиш учун меҳнат унумдорлигини тез ўстириш, бутун жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини кескин оширишдан бошқа йўл йўқ». Коллектив меҳнат фаолияти мобайнида партиямизнинг мана шу кўрсатмаларига амал қилиб, ишлаб чиқаришдаги резервларни тинмай излаяпти. Сифат ва самарадорлик учун кураш ҳар бир ишчи ва инженер-техник ходимнинг жона-жон иши бўлиб қолаяпти.

1976 йилнинг бошида КПСС XXV съездига қизғин тайёргарлик кетаётган кунларда тик қолиплаш цехидаги СССР Давлат мукофотининг лауреати Исмоил Орипов бошчилик қилаётган бетончилар бригадаси икки ойлик топшириқни съезд очиладиган кунга қадар (24 февраль) бажариш бўйича мажбурият олган эди. Бу мажбуриятни бригада муваффақиятли адо этди. Съездга тайёргарлик давридаги жадал меҳнат суръати кейинчалик ҳам сусайгани йўқ. Бригададаги коммунистлар ва комсомоллар партиянинг катта анжумани ўнинчи беш йиллик учун белгилаган вазифаларни адо этиш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ҳар вақтдагидан зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қила бошладилар. Бригадада беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажариши одат тусига кириб қолди. Комбинатдаги кўпгина бригадалар бу ҳаракатни қўллаб-қувватлаш д и. Ҳафталик топшириқни муддатидан илгари бажарадиганлар сафи тобора кенгая бошлади.

Шу йил март ойида комбинатдаги И. Орипов, А. И. Борисенко, С. А. Саматов, В. В. Марков, Г. М. Афсандиёров, Г. Л. Моргунов, В. А. Галкин, А. А. Эрматов, В. Д. Грох, К. Каримов бошлиқ бўлган бригадаларнинг коллективлари ана шу ташаббусни ривожлантириб, Ўзбекистоннинг барча қурувчиларига мурожаат этдилар. Уларни мазкур ташаббусни қўллаб-қувватлашга ва 1980 йилни ленинчасига, коммунистчасига ишлаш билан нишонлашга, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилишга даъват этдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу ташаббусни маъқуллади ва шу масала юзасидан қабул қилган қарорида область, шаҳар ва район комитетларига мазкур ташаббусни барча қурилиш ва монтаж ташкилотларида муҳокама этиш, уйсозлик комбинатлари ва қурилишларда беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажариш ва шу асосда уй-жой қурилишини ҳар томонлама жадаллаштиришга ва 1980 йилда ишга тушириладиган объектлар белгиланган муддатларда фойдаланишга топширилишига эришиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш топширилди.

Республика Компартияси Марказий Комитети ташаббусларига бу қадар эътибор билан қараганлиги уйсозларнинг кўп минг кишилик коллективини ғоят қувонтирди. Марказий Комитет қарори барча цехлар ва бошқармалардаги партия комсомол йиғилишларида муҳокама этилиб, уларда ишчилар, инженерлар, техник ходимлар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашнинг янгидан-янги резервларини излашга киришажакларини изҳор этдилар.

Корхона маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол комитетлари Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчиси Анна Верзилинанинг «шогирд—мураббийга тенглашсин» шиори остидаги ташаббусини кенг қулоч ёйдиришда ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг муҳим резервини кўраяпти. «Главташкентстрой» ихтиёридаги 5-ҳунар-техника билим юртини битирган ўнлаб ёшлар ҳар йили комбинатга ишга келади. Лекин уларнинг касб маҳорати юқори эмас, тажрибали ишчиларнинг эътиборига, ғамхўрлигига муҳтожлик сезишади. Худди мана шунинг учун корхонада мураббийлик ҳаракатини кенг қулоч ёйдиришга, коллективдаги яхши меҳнат анъаналарини ёшларга сингдиришга катта аҳамият беряпти. Комбинатда талайгина вақтдан бери жамоатчилик асосида ишлайдиган мураббийлар кенгаши мавжуд. Бу кенгаш меҳнат фаолиятини янги бошлаган ёшларнинг касб маҳоратини ошириш бўйича тадбирлар белгиляпти. мураббийлик ҳаракатини илмий асосга қўйишга интиляпти.

Комбинатда бўлганимизда тик қолиплаш цехидаги «Беш кунлик топшириқ — тўрт кунда» шиори остидаги ташаббуснинг илк бошловчиси бўлган СССР Давлат мукофоти лауреати, Ленин, Октябрь революцияси ва «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери Исмоил Орипов бошлиқ бригада аъзолари билан учрашдик, у ердаги меҳнатнинг ташкил этилиши билан қизиқдик. Бу бригада 1966 йилда ташкил этилган, шундан бери унга Исмоил Орипов бошчилик қилиб келяпти.

Коллектив квартираларнинг ички панелларини тайёрлайди. Бу анча оғир ва мураккаб вазифа. Аммо бригададаги тўққиз йигитнинг бетончиликдаги қолипловчилик, операторлик, кранчилик касбларини яхши билиши, қолаверса, ўзаро уюшқоқлик, вазифага масъулият билан муносабатда бўлиш коллективга смена ва ойлик топшириқларини муддатидан аввал адо этиш имконини беряпти.

Исмоил Орипов бригададаги энг тажрибали бетончи саналади. Унинг комбинатда меҳнат қилаётганига йигирма бир йил бўлди. У ишга жиддий муносабатда бўлишни ёқтирадиган, бунинг устига меҳнатсевар, адолатли, атрофидагиларга эътиборли йигит. Меҳнатга енгил-елпи муносабатда бўлиб, қул учида иш қиладиган кишилар И. Орипов билан асло ишлашолмайди. Бригадирдаги мана шу сифатлар коллективда меҳнатни намунали ташкил этишда муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу ердаги А. Муртазин, Х. Аскадиев, М. Родомонов, Х. Иброҳимов каби йигитлар ҳам меҳнатсеварликлари билан коллектив ютуқларига муносиб ҳисса қўшиб келишяпти. Тўққизинчи ва ўнинчи беш йилликлар мобайнида корхонанинг барча цех ва участкалари қатори тик қолиплаш цехида ҳам ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилаш, техника тараққиёти борасида анчагина ишлар қилиндики, бу ҳам бригадада ишлаб чиқаришни тинмай юксалтириб боришда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Илгари цехнинг атрофи очиқ эди, ишчилар қишнинг совуқ кунларида ишлашга қийиналишарди. Ҳозир цех ойнаванд бўлди. Бетонни кассеталарга қувурлар ўрнига транспортёр лентaлари орқали қуйишга ўтилиши, ишчилар меҳнатини енгиллаштиришдан ташқари, бетон исроф бўлишига чек қўйди. Панелларни шпаклёвка қилиш, дераза ва эшикларга ойна ўрнатиш цехнинг ўзида амалга оширилаётганлиги қурувчилар меҳнатини осонлаштирди.

Исмоил Орипов бошлиқ бетончилар бригадаси тўққизинчи беш йилликда 64 минг кубометр темир-бетон ишлаб чиқариб, план ва мажбуриятларини ортиғи билан адо этганди. Ўнинчи беш йилликда йигитлар 70 минг кубометрдан ортиқ маҳсулот бермоқчи. Коллектив 1979 йилнинг 1 декабрида ўнинчи беш йиллик маррасидан ўтди.

Бригада икки кассет машинаси ўрнига уч кассет машинасига хизмат кўрсатишга цехда биринчилардан бўлиб ўтди. Бетон тезроқ кассетага жойлашуви ва қотиши учун унга химиявий моддалар қўшиш биринчи марта шу ерда қўлланди. Шундай қилиб, кассет машиналари фақат технология мақсадларидагина, кассетадан тайёр панелни чиқариб олгандан кейин уни тозалаб олиш учун тўхтатилиб, қолган вақтда узлуксиз ишлайдиган бўлди.

Бригададаги деярли ҳар бир ишчи рационализатор. Ҳозир цехдаги ҳамма бригадаларда жорий этилган кўприксимон краннинг илгагини панел ҳалқасидан тез чиқариб олиш бўйича, шунингдек, электр сими ўтказиш учун каналлар ҳосил қилиш мақсадида панел ичига қўйилган металл қувурни ундан жўн ва тез олиш бўйича киритилган қимматли таклифлар шу бригада йигитларига мансубдир.

Хулоса қилиб айтганда, коллективдаги ёшлик шижоати, интилиш зўрлиги, ўзаро уюшқоқлик, топширилган вазифага юксак масъулият билан қараш ҳисси юқорилиги барчанинг ҳавасини келтиряпти. Комбинатнинг кўп минг кишилик коллективи машъал бригададаги мана шу фазилатларни ўрганиб, унга эргашиб, якунловчи йил ва умуман, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли адо этяпти.

А. ЭГАМНАЗАРОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

◆ МЕҲНАТ СЕМЕСТРИ

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМ

Ўзбекистонда студентларнинг меҳнат ёзи бошланди. Бу йил 30 мингга яқин йигит ва қиз меҳнат семестрида қатнашади. Студентлар қурилиш отрядларининг жангчиларини ўнлаб янги маршрутлар кутмоқда. Улар мамлакатимиздаги энг катта янги қурилишларда меҳнат қиладилар, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда ёрдам берадилар, каналлар ётқизадилар. Республика сабзавоткорлари ва боғбонлари билан бирга 7 минг йигит-қиз меҳнат қилади.

Улар Бухоро ип-газлама комбинатининг иккинчи навбатини қурадилар, ишга тушириладиган бошқа қурилишларда қатнашадилар. Қарши ва Сурхон-Шеробод чўлларидаги қўриқ ерларни ўзлаштирадилар.

6 мингдан зиёд йигит ва қиз анъанага кўра, республикамиздан ташқарида— Тува ва Бурятияда, Краснодар ва Олтой қурилишларида меҳнат қилади. Улар Саян-Шушенск ГЭСини, Гагарин, Иркутск, Чита шаҳарларидаги турар жойлар ва бошқа биноларни бунёд этишда қатнашадилар. Ўзбекистон студентлари бу йил биринчи марта Байкал-Амур магистрали объектларининг қурилиш майдонларида ишлайдилар.

Республика қурилиш отрядининг жангчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVI съезди шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларида учинчи меҳнат семестрининг 45 куни мобайнида 50 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштиришни кўзда тутганлар.

Студентлар меҳнат десантлари агитатор ва пропагандист бўлишади, қишлоқ ёшларининг дам олишини ташкил этишади, қишлоқ мактабларини оталиққа олишади. Улар Улуғ Ватан уруши инвалидларини фашист босқинчилари билан жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг оилаларини ўз назоратларига олишади.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

РЕЗЕРВЛАР ИШГА СОЛИНАДИ

ВАРШАВА. Кичик энергетикага —катта эътибор. Янги чоғроқ электр станциялар қуриш ва эскиларини қайта тиклашнинг ПХР энергетика ва атом энергияси министрлиги тасдиқлаган программасининг асосий маъноси мана шундай. Бу программа съезд олди мунозараси давомида коммунистлар ўртага ташлаган ва ПБИП VIII съезди маъқуллаган таклиф ҳамда тавсиялар асосида ишлаб чиқилган.

Етмишинчи йиллар Польшада халқ хўжалигининг муҳим тармоғини мислсиз юксалтириш даври бўлди. Электр линияларининг узунлиги 570 минг километрга, станцияларнинг жами қуввати эса 25 минг мегаваттга етди. Бу—1970 йилги кўрсаткичдан 10 минг мегаватт ортиқдир. Шу билан бирга бошқа жараён ҳам рўй берди: асосан бориш қийин бўлган районларда ишловчи чоғроқ электр станциялар юзтагача камайди. Олтмишинчи йилларнинг охирларида салкам 7 мингта куч қурилмалари мавжуд бўлса, уларнинг сони ҳам анча кисқарди.

Энди энергетикадаги ҳамма мавжуд резервларни ишга солиш вазифаси қўйилмоқда.

ПАРТИЯ СЪЕЗДИГА ТАЙЁРГАРЛИК

ГАВАНА. Куба Компартиясининг шу йил декабрида бўладиган II съездига тайёргарликнинг янги босқичи бошланди, мамлакатнинг ҳамма 169 муниципиясида партия конференциялари ўтказилмоқда. Уларда ишлаб чиқилган қарор ва тавсиялар сентябрь ойида бўладиган вилоят партия конференцияларининг ишига асос қилиб олинади. Ўз навбатида республиканинг олий партия анжумани эса вилоят конференцияларининг ҳужжатларига амал қилади.

Шу босқич бошланишидан олдин корхоналарда, муассасаларда, ҳарбий қисмларда, ўқув юртларида партия йиғилишлари бўлиб ўтди, шу йиғилишларда тугалланаётган беш йилликдаги (1976—1980 йиллардаги) ишга якун ясалди, янги вазифалар белгиланди. Шу кунлар а Куба матбуотининг ўқтириб ёзишича, бошланғич ташкилотларда бўлиб ўтган йиғилишлар принципиал характерга эга бўлди. Уларнинг қатнашчилари ишга халақит бераётган камчиликларни дадил очиб ташладилар.

Партиянинг 1975 йилда бўлиб ўтган I съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги батафсил таҳлил этилиши, республикани 1981—1985 йилларда ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш программаси белгилаб олиниши лозим. Экономикани бошқаришнинг янги системасини жорий қилиш, планлаштиришни такомиллаштириш, меҳнат интизомини ошириш масалаларига алоҳида эътибор берилади, деб уқтирилмоқда.

ҲИНДИСТОН МАНФААТИ ЙЎЛИДА

ДЕҲЛИ. Москвада СССР Фанлар академияси билан Ҳиндистон Фанлар академиясининг 1980 —1985 йилларга мўлжалланган илмий ҳамкорлик программасининг имзоланиши иккала мамлакат олимлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш йўлида муҳим қадам бўлди, деб таъкидлади мамлакатдаги энг катта илмий марказларнинг бири—Ж. Неру номли университет профессори Б. К. Шривастава ТАСС мухбири билан суҳбатда. Бу соҳада Совет Иттифоқи билан алоқанинг кенгайиши, илғор совет фанининг ютуқлари билан танишиш мамлакат экономикасини янада мустаҳкамлаш мақсадида мустаҳкам миллий илмий-техникавий базани яратишга интилаётган Ҳиндистоннинг туб манфаатларига мос бўлиб тушади.

—Иккала мамлакат ўртасидаги илмий алоқалар кўп йиллардан бери давом этиб келмоқда, деди сўзини давом эттириб Б. К. Шривастава. Бу йиллар илмий алоқалар узлуксиз ўсиб, кенгайиб бориши тарихидир. Ҳиндистондаги саноат объектларини лойиҳалаш ва қуришда, унинг учун юқори малакали илмий кадрлар тайёрлашда Совет Иттифоқининг ёрдам беришидан тобора янги-янги соҳаларни —металлургия, машинасозлик, қишлоқ хўжалиги, электроникани ўз ичига олувчи ўзаро манфаатли ҳамкорликкача бўлган йўл босиб ўтилди. Совет Иттифоқи билан биргаликда космик фазони ўзлаштириш, бу соҳада иккала мамлакат мутахассисларининг турли тажрибаларини ўтказишлари Ҳиндистон учун бениҳоя муҳим аҳамиятга эгадир. Ҳиндистоннинг иккала сунъий ер йўлдоши СССР территориясидан совет учирувчи ракеталари ёрдамида орбитага чиқарилди.

Ҳозир Ҳиндистон дунёнинг ўнта энг ривожланган мамлакати қаторига чиққанлигида ҳам илмфан соҳасида Совет Иттифоқи билан қилинаётган ҳамкорлик жуда катта роль ўйнади, деб таъкидлади сўзининг охирида ҳинд олими.

А. НИКОЛАЕВ.

Францияда социал таъминот системасини ҳимоя қилиш, ҳукмдорларга қарши меҳнаткашларнинг оммавий чиқишлари бўлиб ўтяпти. Бутун мамлакат бўйлаб иш ташлашлар, намойиш ва митинглар бўлиб ўтди.

Париждаги кўп минг кишилик намойиш меҳнаткаш халқнинг ўз ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилишга қатъий бел боғлаганини яққол кўрсатди.

СУРАТДА: ВКТ касаба союзларининг бош секретари Ж. Сеги намойиш қатнашчилари орасида.

О. Карасев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Уй-жой фондини намунали асраш икки ойлиги давом этмоқда

ҲАММАНИНГ ВА ҲАР БИРИМИЗНИНГ БУРЧИМИЗ

Бугунги кунда шаҳримизнинг кўпгина районлари таниб бўлмас даражада ўзгарди, тупроқ томли уйлар ўрнида кўп қаватли кошоналар қад кўтарди, кўча ва проспектлар кенгайди. Буларнинг ҳаммаси замонавий Тошкент жамолининг белгилари бўлиб қолди.

Уй-жой ташкилотлари уйларнинг намунали сақланишига, бинолар ташқи томонини архитектуравий-бадиий безатилишига, атрофларининг ободонлаштирилишига алоҳида эътибор беришяпти. Уй комитетлари, жамоатчилик ҳам бу муҳим тадбирлардан четда қолишаётгани йўқ. Барча районларнинг аҳолиси ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг «Ўз уйимизни ўзимиз авайлаб асрайлик» деган чақириғига қўшилиб, турар жой массивларини намунали тартибга келтириш ишига фаол қўшилдилар.

Асосий магистраллардаги ҳар бир уйдаги аҳволга жавоб берувчи масъул киши бириктириб қўйилган. Улар ҳар куни уйни кўздан кечириб чиқишяпти, уй-жой фондидан тўғри фойдаланиш бўйича тушунтириш ишлари олиб боришяпти. ЖЭК ва ЖЭУ ходимларига маъмурий комиссиялар ва депутатлик группалари катта амалий ёрдам кўрсатишга даъват этилган. Балконлар ва ложаларни намунали сақлаш бўйича яқинда шаҳарда ўтказилган рейд натижалари қандай бўлди?

Маҳаллий Советларга қарашли уйларнинг 14 мингдан ортиқ балкони магистрал кўчаларга қараган бўлиб, уларнинг барчаси асосан тартибга келтирилган. Пушкин, Энгельс, Ш. Руставели, М. Горький, Ғ. Ғулом ва Луначарское шоссе кўчаларидаги уйларнинг ташқи кўриниши яхши аҳволда. Бироқ, ҳозирча бу соҳада тўла тартиб ўрнатилди, деб бўлмайди. Ҳали ҳам ложаларга кир, турли пардалар осиш, балконларни қўпол буюмлар билан тиқиштириб ташлаш ва дераза ўрнатиш ҳоллари учраяпти. Буларнинг ҳаммаси уй-жойларда яшаш қоидаларини бузиш ҳисобланади.

Айрим кишилар танбеҳларга парво қилишмайди, балконларни тартибга келтиришдан бош тортишади. Биров анчагина меҳнат эвазига ўрнатилган деразани олиб ташлашга кўзи қиймаса, бошқаси бачкана рангли пардасидан ажралгиси келмайди. Учинчи киши махсус «сушилкалар» бўлишига қарамай ювилган кирларни балконга осишни қулай деб билади. Масалан, ГУКС ишчиси, Космонавтлар кўчасидаги 35-«А» уйнинг 32-квартирасида истиқомат қилувчи Сорвиянц, «Миконд» заводи ишчиси Усмонов (Ленин кўчасидаги 73-уй, 34-квартира), ЎзССР Госплани инженери Ш. Алиева (Юнусобод массиви, Б—4 квартали, 8-уй, 50-квартира), ТошПИ студенти А. Акбарова (Марказ — 26, 3 уй, 6-квартира) бир неча бор огоҳлантирилганликларига қарамай, балконлардаги пардаларни йиғиштириб олишгани йўқ, кир ёйишни давом эттиришяпти. Улар ҳақидаги маълумотлар ўртоқлик судига ва район ижроия комитетларининг маъмурий комиссияларига топширилди.

Бундай чоралар айрим ҳолларда кўриляпти, аҳолининг кўпчилиги камчиликларни тезроқ бартараф этишга ҳаракат қиляпти. Бу ишда талабчанликни сусайтириб бўлмайди. Навоий, Энгельс, Хуршид кўчаларидаги кўпгина уйларнинг фақат кўча томонини тартибга келтириш билан чекланишди, холос. Ҳовлига қараган балконлар эса илгаригидек қаровсиз аҳволда. Киров райони бўйича балконларни сақлаш қоидалари бузилганлиги учун ҳаммаси бўлиб 116 маъмурий протокол тузилди. Бу соҳадаги ишлар Акмал Икромов районининг 14, 15, 22, 24, 26-кварталларидаги уйларда, Лисунов—1, II массивида (Ҳамза райони) ТошМИ—ТошПИ массивида (Собир Раҳимов райони) ва бошқа жойларда бўш олиб борилмоқда. Бу ҳамма жойда ҳам ташкилий ва тушунтириш ишларидан уй-жойларни намунали сақлаш бўйича амалий тадбирларга ўтилмаганлигини кўрсатади.

Уй-жой фондининг ўтган йилги кўриги бўйича 320 уй «Намунали сақланаётган уй» фахрий тахтачаларига сазовор этилган эди. Намунали уйлар сони йил сайин ўсяпти. Бунда кўпчиликнинг хизмати бор. Чунки кўпчиликнинг кучи билан Тошкентни намунали шаҳарга айлантириш мумкин, албатта.

М. ЖЎРАЕВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция майори.

О. КОСТИКОВА,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

● *Шаҳрим—фахрим*

КЎЧАЛАР ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

Ёзнинг иссиқ кунлари бошланди. Ҳозирги кунда кўчаларнинг четларидаги, хиёбонлар ва яшил зоналардаги дарахтларни парвариш қилишга алоҳида аҳамият бериш лозим. Буни яхши ҳис этган Фрунзе райони ободонлаштириш бошқармаси ходимлари шаҳримизнинг яшил либосини сақлаш ва кўпайтиришга қаратилган қатор тадбирларни амалга оширишяпти.

Июнь ойининг ўзида талайгина ишлар қилинди. Серқатнов магистраллардан бири бўлган Шота Руставели кўчаси янада чирой очди. Кўчанинг кўп қисми чеккаларига қайтадан чим ётқизиб чиқилди. Ободонлаштирувчилар салкам 800 квадрат метр майдонни яшил либосга буркашди.

Шу кунларда суғориш шаҳобчаларидан сув ўтиши мунтазам кузатиб бориляпти. Ариқлар тез-тез тозаланяпти. Қисқа муддатда Шота Руставели, Богдан Хмельницкий, Муқимий, Фарҳод ва бошқа кўчалардаги ирригация шаҳобчалари тозалаб чиқилди. Районда ҳаммаси бўлиб 16,5 километрлик сув тармоғи тартибга келтирилди. Шу туфайли ҳам майдонлар, хиёбонлар, кўчаларнинг четларига ўтказилган кўчатлар ва гулларни суғориш яхшиланди. Баравж ўсаётган ниҳолларнинг атрофлари тез-тез юмшатиляпти, уларга шакл бериш ишлари бажариляпти. Айниқса, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти рўпарасидаги Фрунзе ҳайкали атрофлари ғоят чиройли ва ораста қилиб қўйилган.

Ободонлаштириш бошқармаси ходимлари куз-қиш мавсумига тайёргарликни ҳозирдан пухта бошлаб юборишди. Райондаги 20 та кўча жорий ремонтдан чиқарилди. Жумладан, Глинка, Виборг—3, Фарҳод, Ш. Руставели, Депутатская ва бошқа кўчалар сифатли ремонт қилинди.

—Районимиз территориясида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида бир мунча ютуқларга эришилди. Шу билан бирга бугунги кунда йўл қўйилаётган айрим камчиликларни бартараф қилиш тадбирларини кўряпмиз, —дейди район ободонлаштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Содиков. Жумладан, турар жой кварталларининг ичкарисидаги кўчалар ва ҳовлиларни тартибли ҳамда озода сақлаш бир мунча «оқсар» эди. Кейинги пайтда бу жойларга алоҳида эътибор бериляпти. Бу ишда бизга аҳолининг ўзи ҳам катта ёрдам беряпти. Шахсий уй эгалари билан уй-жойни намунали сақлаш, атрофларини тартибли, озода тутишларини яхшилашга қаратилган тушунтириш ишлари олиб бориляпти. Натижада бу йил шахсий уйларнинг ташқи томонини намунали сақлаш, деворларини оқлаш ишлари яхши йўлга қўйилди.

М. МУРОДОВ.

Шифокорлар бемор дардига доим малҳам бўладилар, уларнинг сиҳат-саломатликларини муҳофаза қиладилар. Тошкент Медицина институти клиникасининг қулоқ, бурун ва томоқ касалликлари кафедраси шифокор-олимларидан аҳоли миннатдор бўлмоқда. Бу ерда профессор Акром Иброҳимович Мўминов раҳбарлигидаги шифокорлар беморларга намунали хизмат кўрсатяптилар.

СУРАТЛАРДА: 1. (чапдан) кафедра ассистенти Ҳолида Шайхова, кичик илмий ходим Ҳайитбой Матқулиев, кафедра ассистенти, бўлим мудири, медицина фанлари кандидати Карим Жабборов ва катта илмий ходим Владимир Пўлатовлар бемор касалининг рентген суратини кўздан кечиришмоқда. 2. Илмий ходим, ёш врач Абдураҳмон Асқаров беморнинг қулоғини даволамоқда.

Ҳ. Шодиев фотолари.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

● ШИФОКОР ҚАБУЛИДА

ОШҚОЗОН ЯРАСИ ОҒИР ДАРДМИ?

Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак яраси ҳасталиги қандай пайдо бўлади, унинг асосий белгилари нима, унинг олдини олиш ва даволаш учун нималарга эътибор бериш керак? Шулар тўғрисида маълумот беришингизни илтимос қиламиз.

Ш. Оқилов, К. Зайниддинова, Ғ. Икромов, Х. Бурҳонов, Т. Қосимов, О. Зикриллаева ва бошқалар.

Ҳозирги кунда ҳазм қилиш системасидаги энг кўп тарқалган ҳасталикдан бири — ошқозон ва ўн икки бармоқ ичак яраси касаллигидир. Бу ҳасталик асосан ёш, навқирон, ҳали меҳнат қобилиятини йўқотмаган кишиларда учрайди, бу дардга эркаклар аёлларга нисбатан кўпроқ чалинадилар. Хасталик бутун бир организмдаги барча органлар функциясининг ўзгариши билан кечади.

Хасталикка олиб келувчи сабаблар тўғрисида аниқ бир нарса дейиш қийин. Чунки хасталикка олиб келувчи аниқ бир сабабчи омил йўқ, аммо қатор омиллар бор. Бундай омиллар жумласига чекиш, кучли спиртли ичимликлар ичиш, қийин ҳазм бўладиган, шунингдек, ёғлиқ, аччиқ, жуда иссиқ ёки жуда совуқ овқатлар ейиш, ўз вақтида овқатланмаслик, турли хил ташқи таъсиротлар — кучли ҳаяжонланиш, қайғуриш, турли шовқинлар, атроф ҳаво муҳитининг ифлосланиши, вақтида даволанмаган сурункали гастритлар, бир қанча овқат токсико-инфекцияларидан заҳарланиш, ҳазм қилиш йўлларининг куйиши, ўз билгича ҳар хил дориларни ичиш ва бошқа сабабларни кўрсатишимиз мумкин.

Касаллик келиб чиқишига яна шу нарса сабабчики, бу нерв факторларининг таъсир этиши натижасида ошқозоннинг ишдан чиқиши, ошқозон безлари ва ҳазм қилиш безлари функциясининг бузилишидир. Бундан ташқари, ошқозонда кислота миқдорининг ортиб ёки камайиб кетиши ҳам ҳасталикни келтириб чиқаради.

Дардга чалинган беморлар узоқ вақт даволаниши, парҳезга риоя қилиши, шифокорнинг ҳамма буюрганини бажариши керак. Зеро, даволанишдан кейин ҳам касаллик асорат қолдириши мумкин.

Касаллик белгилари: яъни, меъда атрофида, ўнг ёки чап қовурға остиларида гоҳ лўқиллаган, гоҳ ачитадиган, гоҳ кучли, гоҳ сиқувчан характерга эга бўлган оғриқ аломатлари сезилади. Оғриқ асосан овқатлангандан кейин бошланади. Овқат кўп истеъмол қилиб юборилганда, қийин ҳазм бўладиган овқатлар еганда, оғир жисмоний меҳнат билан шуғулланганда, тез юрганда, югурганда, силкиниш натижасида (транспортда) зўрайиб, баъзан асорат беради. Яра касаллигида оғриқ ўзига хос хусусиятга эга бўлади. У вақти-вақтида тутиши билан фарқланади. Агар яра ўн икки бармоқли ичакда жойлашган бўлса, овқат ейилгач, оғриқ камаяди. Ёки бутунлай тўхташи ҳам мумкин. Аммо орадан бир ярим-тўрт соатча вақт ўтгач, яна қайтадан хуруж қилади (оч қоринга оғриқ тутиши ёки тунги оғриқ деб шунга айтилади). Бу вақтда оз миқдорда овқат истеъмол қилиш оғриқни камайтиришга ёки тўхтатишга олиб келади.

Агар яра ошқозоннинг ўзида бўлса, у ҳолда оғриқ характери бошқача кечади. Бундай ҳолда овқат истеъмол қилиш оғриқнинг зўрайишига ва аксинча меъдани овқат маҳсулотларидан бўшатиш (сунъий қайт қилиб ташлаш) эса оғриқ процессини камайтиради.

Яра касаллиги ўзининг мавсумийлиги билан ҳам ажралиб туради. Баҳор ва ёз ойларида (баъзан ёз ва қиш ойларида ҳам) ҳасталик қўзғаб, бир неча ойгача беморни безовта қилиши, кейинчалик эса касаллик белгилари аста-секин камайиб ўтиши билан характерланади.

Яра касаллигининг жуда кўп учраб турадиган муҳим аломатларидан бири қайт қилиш бўлиб, бу ҳолатда бемор ўзида енгиллик ҳис этади, дарди бир оз чекингандек туюлади.

Яра касаллигида кўпчилик беморларнинг иштаҳаси ўзгармай қолади. Аксинча, уларнинг иштаҳалари яхши бўлиб, кўп овқат истеъмол қилгилари келади. Лекин оғриқнинг хуруж қилишидан қўрқиб, овқатни камроқ ейишга ҳаракат қиладилар. Агар беморда яра касаллиги билан бир вақтда сурункали гастрит ҳам кечаётган бўлса, у вақтда иштаҳанинг паст бўлиши кузатилади. Ичаклар ҳолатига келсак, беморлар кўпинча қабзиятдан шикоятланадилар.

Ўз вақтида аниқланган ва тўғри диагноз қўйилган беморлар врач назорати остида бўлиб, унинг кўрсатмаларига доимо амал қилиб боришлари керак. Агар шифокор лозим деб топса, белгиланган шифохонага ётиб даволанишлари шарт.

Шифохонага ётқизилган беморга қатъий кун тартиби белгиланади, енгил ҳазм бўлувчи парҳез таомлар буюрилади. Олдинига тез-тез овқат ейиш тавсия этилади. Кейинги кунлардан бошлаб суви қочган (кечаги кунги) оқ нон, сухари, қуруқ, ёғсиз печенье, сут, сариёғ, сут маҳсулотларидан тайёрланган овқатлар буюрилади. Икки-уч ҳафтадан кейин қайнатилган товуқ гўшти, кисель, тухум, олма, мева компотлари ва бошқа ҳўл мевалардан берса бўлади. Овқатда оқсил, ёғ, углевод ва минерал тузлардан ташқари турли витаминлар, айниқса, витамин А, В, С ва бошқа дори-дармонлар бўлиши шарт.

Парҳезнинг кейинги хилини эса беморнинг аҳволига ва ҳасталик турига қараб врачнинг ўзи буюради. Булардан ташқари, фармацевтик препаратлардан комплекс равишда фойдаланиш ўзининг ижобий натижаларини кўрсатмоқда. Жумладан, оғриқ қолдирувчи, қувват берувчи, меъда секрециясини камайтирувчи ва бошқа турли дори-дармонлар ҳасталик турига, беморнинг ёшига ва умумий аҳволига қараб берилади.

Касаллик хуружидан икки-уч ой ўтгач, турли хил минерал сувларни — «Тошкент» минерал суви, «Ессентуки», «Ижевск суви» кабиларни ичиш жуда яхши фойда беради.

Ошқозон ва ўн икки бармоқ ичак яраси кўпинча асорат бериши мумкин. Булар қаторига тўсатдан ёки яширин қон кетишини кўрсатишимиз мумкин. Агар қон кетиши тўсатдан бошланса, бунда бемор қон аралаш қайт қилиши ёки аҳлати қорайиши мумкин. Бу эса беморнинг қон йўқотишига ва унинг ҳаёти хавф остида қолишига олиб келади.

Ҳасталик асоратларидан яна бири — бу яранинг тешилишидир. Бундай ҳолда қоринда тўсатдан ханжар суққандек оғриқ пайдо бўлиб, бемор ўзини йўқотиб қўйиши, ҳушидан кетиши мумкин. Бундай пайтда беморни тезда касалхонага олиб бориш ва операция қилиш керак бўлади.

Касаллик асоратларига яна ошқозон пилорик қисми (ўн икки бармоқли ичакка ўтиш ери)нинг чандиқланиши, яранинг ён атроф органларига, ошқозон ости безига, ўт пуфагига, жигарга ўтиши кузатилади. Бундай ҳолларда оғриқ елкага, куракка беради, бемор кечаси билан ухлай олмайди, тўлғониб чиқади. Шунинг учун мазкур асоратлардан бири юзага чиққудек бўлса, зудликда операция қилиш керак. Кўпчилик беморлар операциядан қўрқиб касалхонага бормайдилар ва операцияга розилик бермайдилар. Ваҳоланки, ҳозирги кунда олимларнинг фикрича, сурункали яра касаллигида қанчалик олдин операция қилинса, ҳасталик тузалиб кетади.

Бемор тегишли даволаш методикаси тугагач, Иттифоқимиздаги турли хил санаторий ва курортларда ўз даволаш профилактикасини давом эттирса, касаллик асоратсиз ўтиб кетади. Булар қаторига Железноводск, Боржоми, Ессентуки, Пятигорск, Одесса курортлари, Тошкент минерал суви шифохонаси, Чинобод, Чортоқ санаторийлари, Семашко номли санаторийлар киради.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак ярасига чалинган, ҳасталикни бошларидан кечираётган беморлар ўз вақтида даволанишлари керак. Ҳаёт учун энг муҳим органлардан бири бўлган ошқозон (меъда) функцияси бузилган тақдирда ҳар қандай шароитда уни назоратсиз ва эътиборсиз қолдириб бўлмайди. Унинг парваришини унутмаслигимиз керак.

Р. НУРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор.

● *Олимлар ихтироси*

КУЙГАННИНГ ДОРИСИ

Венгрия олимлари томонидан «Наксол» деган суюқлик яратилди. Бу суюқликдан куйган жойга суртилса, бир минутда оғриқ бутунлай тўхтайди. Наксол суртилган жойда юпқа парда ҳосил бўлади. Парда танага ҳавони яхши ўтказиб, зарарли бактериянинг киришига йўл қўймайди.

Наксол суртилган яра моддаламайди ҳамда тузалиб кетишига ёрдам беради.

ЖАРРОҲЛАР УЧУН ИП

Болгария олимлари жарроҳликда ишлатиладиган антисептик ип ихтиро этишди. Полиамид толасининг антисептик препарат билан химик усулда қўшилишидан ҳосил бўлган ип тана учун мутлақо зарарсиздир.

Ип пишиқ, чўзилувчан бўлгани учун танани қизартирмайди, қичитмайди ва энг муҳими у стериализацияга муҳтож эмас.

«ТАНА МОНИТОРИ»

Австралия олимлари операция қилинаётган беморлар аҳволини билдириб турадиган асбоб яратишди. Операция қилинаётган беморнинг қон айланишини бемор танасига боғланган датчик томирларга қон келиб-кетишгача аниқ билдира олади.

«Тана монитори» деб ном олган бу асбоб ёрдамида врачлар беморнинг умумий аҳволи яхши-ёмонлигини олдиндан билиб туришади.

СУНЪИЙ ҚОН

Япония мутахассислари ортиқча зарар бермайдиган сунъий қон яратишга эришдилар. Бу сунъий қон одам организмини кислород билан таъминлаб турадиган қон составидаги қизил қон таначалари вазифасини ўтайди.

Бундай сунъий қондан одамдаги қон қайси группада бўлишидан қатъий назар фойдаланавериш мумкин. Сунъий қоннинг муҳим аҳамияти ана шунда.

С. ҒАФУРОВ тўплаган.

КОИНОТ СИРЛАРИ

ТУНГУС «МЕҲМОНИ» ТУШГАНДА

Ҳурматли редакция! Сибирь тайгасига бундан олтмиш икки йил илгари тушган осмон жисми ҳақида турли фикрлар айтилади. Шу осмон жисмининг ерга тушиши қандай юз берган, у бирор бошқа сайёрадан келган нарса ёки коинот кемаси эмасмикин?

Ж. ҲОШИМОВ, Л. ОМОНОВ, ишчилар.

Тунда чиройли из қолдириб «учар юлдуз»ларни ким кўрмаган дейсиз? Бироқ, бу «учар юлдузлар»нинг юлдузларга ҳеч алоқаси йўқлигини ҳар ким ҳам билмаса керак. Аслида «учар юлдузлар» осмоннинг «дайди» тошлари бўлиб, ерга яқинлашгач, унинг атмосферасига секундига қарийб ўн километрдан 70—80 километргача тезлик билан киради. Шубҳасиз бундай катта тезликдаги тош ер атмосфераси билан ишқаланиб чўғланади ва учиш давомида жуда тез емирилади. Фанда метеорлар деб юритилувчи «учар юлдуз»лар йўлининг узунлиги, бу осмон жисмларининг катталиклари билан боғлиқ бўлиши ўз-ўзидан тушунарли. Бироқ, «дайди» тошлар жуда катта бўлиб, ер атмосфераси қатламидан ўтаётганда ёниб улгурмасачи, унда нима бўлади? У ҳолда бу осмон жисмларининг Ерга урилиши кузатилади ва улар метеоритлар деган янги ном билан аталади. Метеоритлар асосан тошдан, темирдан, тош-темирдан ҳамда... муздан иборат бўлади. Ҳа, янглишмадик, қисман музли метеоритлар ҳам Ерга тушиб туради.

Тарихда кишилар бир неча бор осмон жисмларининг Ерга «ташриф» буюрган «вакили» муздан иборат бўлганини кўришган. Худди шундай ҳодисадан бири Киев областида кузатилди. 1970 йилнинг 8 майида Яготина шаҳрида булутсиз очиқ ҳаводан каттагина муз парчаси ерга урилиб, яшинсимон бўлакларга парчаланиб кетди. Бўлакларнинг умумий оғирлиги 15 килограммга етди.

Буюк Карл замонасининг қўлёзмаларидан бирида осмондан катталиги салкам уйдек келадиган муз парчаси тушганлиги ҳақида ёзилади. Шарқ қўлёзмаларида эса, осмондан тушган бошқа бир муз парчаси филдек катталикда бўлганлиги айтилади. 1843 йилда булутсиз Франция осмонидан тегирмон тошидек муз парчаси тушганини кишилар ўз кўзлари билан кўришган. Бундай муз парчасини болта билан майдалашгандан кейин уч сутка давомида эриган.

1908 йилнинг 30 июнида Сибирь тайгасига тушган осмон жисмининг нимадан иборат бўлганлигини аниқлаш олимлар орасида ўн йиллаб чўзилган тортишувнинг сабабчиси бўлиб келаётган эди. Тунгус метеорити деб юритиладиган бу осмон жисми жуда катта (диаметри бир неча юз метр) шар шаклидаги қор уюмидан иборат бўлган деган янги назария, муз метеорити ҳам бўлиши ҳақидаги юқорида келтирилган фактлар асосида туғилди. Бу, сирли Тунгус метеорити ҳақидаги гипотеза, тайгада рўй берган ҳалокат билан боғлиқ кўп ҳодисаларни илмий асослашга имкон бериши билан ҳақиқатга энг яқин гипотеза деб қаралмоқда.

Сибирь «меҳмони» Подкаменная Тунгуска дарёсининг ўнг қирғоғида жойлашган Ванаваре қишлоғидан юз километрча шимоли-ғарбга эрталаб, Қуёш бир оз кўтарилганда «ташриф» буюрди. Бу катта фожианинг гувоҳи фақат Ванаваре қишлоғи аҳолиси бўлмай, ундан қарийб 700—800 километр нарида жойлашган қишлоқларнинг аҳолиси ҳам огоҳ бўлдилар: гулдираш овози уларга ҳам баралла эшитилди. Сибирь темир йўл магистрали бўйлаб, фожиа рўй берган жойдан 600 километрча узоқда кетаётган юк поезди қаттиқ силкинганида, машинист, поезд йўлдан чиқиб кетди, деб ўйлаб, жон-жаҳди билан тормозга ёпишди. Сўнг эшелонни гир айланиб, ҳеч нарса бўлмаганига ишонч ҳосил қилгач, ҳайрон бўлиб елкасини қисди-да, яна поездга ўтириб ҳайдаб кетди. Худди шу пайт тайгага осмон жисми «ташриф» буюрганини, поезднинг силкинишига эса, у жисм ҳосил қилган зарбавий ҳаво тўлқини сабабчи эканлигини машинист кейин билди.

Сибирь тайгасига тушган осмон «вакили»дан хабар олиш учун у тушган жойга чор Россияси замонида экспедиция уюштирилмади. Фақат Улуғ Октябрь революциясидан сўнг, ҳодиса юз бергандан 12 йил ўтгач, СССР Фанлар академияси совет олими Л. А. Кулик раҳбарлигида Сибирга илмий экспедицияни жўнатди.

Дастлабки текширишлар натижасидаёқ, тайгага тушган бу осмон жисми, бошқа метеоритлардан жуда катта қувватлилиги билан ажралиб туриши аниқланди. Ҳисоблашлар унинг қуввати, Хиросимада портлаган атом бомбаси қувватидан қарийб 2000 марта ортиқ эканлигини тасдиқлади! Метеорит тушган майдонда қучоққа сиғмайдиган дарахтлар деярли бир текис қулаган эди. Энг қизиғи шундаки, гарчи Л. А. Кулик раҳбарлигидаги экспедиция уруш бошлангунга қадар беш марта уюштирилса-да, улар бир неча йиллар давомида тайгада қолиб синчиклаб текширишса-да, на осмон вакилидан бирор парча, на унинг кратери — ҳавзасини топиша олмади (осмон жисми урилган ерда кратер ҳосил бўлади). Урушдан кейинги йилларда уюштирилган ўнлаб экспедициялар ҳам тушган осмон жисмини топишга имкон бермади: улар «қуруқ» қайтишди. Натижада бундай ҳол Тунгус метеорити ҳақида ўнлаб гипотезалар туғилишига сабаб бўлди. Тунгус метеорити — «жуда майда планета», «шар яшин», «комета ядроси», «метан булутининг портлаши» ва ҳатто ташқи цивилизациянинг «космик кемаси» бўлган деган қарашлар ҳам гипотеза сифатида тортишувларга сабаб бўлди.

Кейинги йиллар давомида бу ҳодисани чуқур ўрганиш, бу фожиа метеорит жисмининг ер атмосферасида кескин тормозланишининг портлашсимон характери туфайли содир бўлган кучли зарбавий тўлқиннинг ер билан тўқнашуви эканлигини маълум қилди. Баллистик тенгламалар ечимларидан маълум бўлишича, атмосфера ва осмон жисмининг портлашсимон характердаги тўқнашуви, жисм етарлича катта бошланғич тезликка эга бўлиб, унинг зичлиги атмосфера зичлигига яқин бўлгандагина содир бўлади.

Тунгус метеорити тушган жойда кратернинг йўқлиги, унинг бошланғич тормозланиш давомида сочилганлигидан, далолат беради. Бундай катта энергиянинг сочилиши натижасида қолдирган унинг Тайгадаги «автографи»га қараб, портлаш ер сиртидан 10 километр чамаси баландликда бўлган деган хулосага келинди. Бундай баландликда портлашсимон характердаги тормозланишнинг кузатилиши учун, метеорит жисмининг зичлиги ҳар куб сантиметрда ундан бир граммдан кўп бўлмаслиги зарурлигини ҳисоблашлар кўрсатди. Бу ҳол Тайгага тушган осмон «меҳмони» жуда ғовак бўлганлигини маълум қилади. Фанга маълумки, (газодинамика қонунларидан), агар жисм ер атмосферасида товуш тезлигидан юқори ўзгармас тезлик билан ҳаракатланса, бу жисм олдида ҳаво тўлқини кузатилиб, ер билан тўқнашганда у тўлқин тушган жойда катта бузилишларнинг сабабчиси бўлади, энергиянинг катта қисмини ўзида сақлаган жисм эса Ерда йирик ҳажмли кратерни ҳосил қилади.

Ҳисоблашларнинг кўрсатишича, Тунгус «меҳмони» 50—60 километр баландликда зичлиги ҳар куб сантиметрда юздан бир грамм чамаси бўлиб, диаметри бир неча юз метрча келадиган газ булутидан иборат бўлган. Жуда катта баландликларда бундай газ булути, кичик зичликка эга бўлган атмосфера қатламида ҳаракатланганлиги туфайли тормозланиш секин кечади. Бироқ, атмосферанинг қалин — ер сиртига яқин қатламларига бу газ булутининг ўтиши билан тормозланиш процесси ҳам кескин ортиб борган. Газ булутининг бу хил ностационар тезликка ўтиши, унинг ҳаракат давомида келаётган атрофидаги зарб илгарилаб кетишига сабаб бўлган. Охирги туғилган гипотезада, худди шу ёйилган зарбавий тўлқин тайга фожиасининг сабабчиси деб талқин қилинади.

Шундай бўлган ҳам дейлик, унда эслатилган газ булути қаердан пайдо бўлган, деган ўринли савол туғилади. Чунки, мураккаб бўлмаган ҳисоблашлар, бу хилдаги газ булути космик фазода бир минутдан ортиқ яшай олмаслигини кўрсатди. Тунгус метеорити ҳақида туғилган юқорида келтирилган назариянинг автори, таниқли совет олими, академик Г. И. Петровнинг яқинда ўтказилган СССР Фанлар академиясининг физика ва астрономия секциясида қилган докладида эълон қилинишича, бу осмон жисми диаметри 300 метрча келадиган шар формасидаги ғовак «қор уюмидан» иборат бўлган. Олимнинг ҳисоблашича бундай қор-шар атмосфера қатламига киргач, тез буғланади ва ҳосил бўлган буғ булути, тормозланиш туфайли ҳаракат йўналишига тик йўналиш бўйлаб чўзилиб ялпоқланади. Атмосфера зичлигининг ортишига кўра тормозланишнинг кескин ортиши, ҳаракат давомида бундай буғ булутини кузатаётган зарбавий тўлқиннинг илгарилаб кетишига ва ер билан тўқнашгунча ёйилиб катта майдонга урилишига сабаб бўлган. Назариянинг кўрсатишича, бундай урилиш жуда катта майдонда ўз аксини топса-да, кратер ҳосил қилмайди. Шу жиҳатдан бу назария тунгус метеорити ҳақидаги ўнлаб мавжуд гипотезалардан жиддий афзалликларга эга деб қаралмоқда.

Хулоса қилиб шуни айтиш жоизки, бундай гипотеза тунгус фожиасининг «айбдори» — комета ядроси бўлган деган бошқа бир гипотезани йўққа чиқармайди. Чунки тез буғланувчи ғовак қор уюми (шар формасида) комета ядроси ёки энг камида унинг ташкилий қисми бўлиши эҳтимоли ҳам кам эмас.

М. МАМАДАЗИМОВ,
физика-математика фанлари кандидати.

ТО Справкалар бюроси
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Р. БОЗОРОВ, М. СУЯРОВ: «Халқлар дўстлиги» майдонида қурилаётган кино-концерт зали қанча томошабинга хизмат кўрсатишга мўлжалланган? У қачон фойдаланишга топширилади? Шу ҳақда билишни истардик.

Жавоб: «Халқлар дўстлиги саройи» деб номланаётган кино-концерт зали Ўрта Осиёдаги энг улкан томошахоналардан бири бўлади. Бу ерда бир вақтнинг ўзида 4100 киши томоша кўриши мумкин. Бундан ташқари, бу томоша саройи томошабинлар; санъаткорлар учун барча шароитларни мужассамлаштирувчи йирик комплекс ҳамдир. Томоша зали атрофида буфет, кафе ва ресторанлар ҳам ўрин олади. Бинони 1981 йил арафасида фойдаланишга топшириш кўзда тутиляпти.

* * *

Р. ФАЙЗИЕВ: Бизни «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» проспекти ва Сағбон кўчасининг истиқболи қизиқтиради. Илтимос, шу ҳақда маълумот берсангиз.

Жавоб: Ҳозир Олой бозори ва Пушкин паркини тўғридан-тўғри янги йўл билан боғловчи хушманзара «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» проспектини ҳар иккала томондан давом эттириш кўзда тутилмоқда. Бу проспект Пушкин парки юқорисидан, Аҳмад Дониш проспекти билан туташган жойдан Қорақамиш массиви томонга давом эттирилади. Шундан сўнг ҳозир Сағбон кўчасидан қатнаётган транспортлар янги йўлдан ҳаракат қила бошлайди. Шу муносабат билан Сағбон кўчаси атрофидаги эски ҳовлилар ўрнида эски шаҳарни қайта қуриш ишлари ҳам олиб борилади. Кўчанинг Қорақамиш массивига томон бульвар типида давом эттирилиши Ҳадра ва шаҳарнинг ғарбий оралиғида қатновчи транспортлар учун катта қулайлик яратади.

Проспектнинг Олой бозори яқинида Энгельс кўчаси билан туташган қисми эса шаҳарнинг шарқий томонга ярим айлана шаклида давом эттирилади ва метронинг Ҳамид Олимжон станцияси қуриладиган жойда Пушкин кўчасини кесиб ўтиб, Карл Маркс кўчасига боради.

* * *

Э. ХОЛМИРЗАЕВ, Н. ЮЗБОЕВ: Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида ўқиймиз. Айни пайтда шоферлик касбини ўрганиш ниятидамиз. Бунинг учун нима қилишимиз ва қаерга мурожаат қилишимиз керак?

Жавоб: Бу касбни Киров район ДОСААФ комитети қошидаги спорт-техника клубида ўрганиш мумкин. Клубдаги машғулотлар ўқишдан ажралмаган ҳолда олиб борилади. Клуб Революция хиёбони ёнида, Ленинград кўчасида жойлашган.

* * *

И. ФАРМОНОВ: Икки йил Совет Армияси сафида хизмат қилдим. Яқинда уйга қайтдим. Айтингчи, қанча муддатда ишга жойлашсам меҳнат стажимда узилиш бўлмайди?

Жавоб: Белгиланган тартибга кўра Совет Армияси сафидаги хизмат йиллари умумий меҳнат стажига қўшилади. Ҳақиқий хизматдан бўшаган йигитлар уч ой давомида ишга жойлашсалар, уларнинг меҳнат стажида узилиш бўлмайди.

«МЕДИЦИНА» НАШРИЁТИ ТУҲФАЛАРИ

«ЧИЛЛА ДАВРИ КАСАЛЛИКЛАРИ»

Она билан бола — гул билан лола, деб бежиз айтишмайди. Она бўлиш, фарзанд кўриш катта бахт. Лекин она ва боланинг соғлом бўлиши, энг муҳим, ҳаётий зарур қонуниятдир. Медик олимларимиз оналар ва болаларнинг сиҳат-саломатлигини сақлаш, уларнинг доим бардам ва баркамол бўлишини таъминлаш учун жон куйдирадилар. Қирқ йилга яқин вақтдан бери шу соҳада ишлаб келаётган медицина фанлари доктори Санобар Исмоилова ўз ҳаётий тажрибалари асосида «Чилла даври касалликлари» рисоласини яратди.

Аёл киши ҳомиладорликни бошдан кечираётганда турли касалликлардан ўзини эҳтиёт қилиши, агар бирор ҳасталикка чалинса, тезда даволатиши, организмни чиниқтириши, санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиши ҳақида китобда жуда кенг ва ҳаётий маслаҳатлар берилган. Муаллиф аёлларга тушунарли бўлиши учун чилла даврида учрайдиган бир қатор касалликларнинг келиб чиқиш сабабларини кўрсатади ва тезда даволаниш ҳақида тушунчалар беради, шунингдек, аёлларда чилла даврида кечадиган умумий ўзгаришлар хусусида батафсил тўхталади.

Чилла даврида аёлларни парвариш қилиш чора-тадбирлари тўғрисида ҳам тўлиқ маслаҳатлар айтилган. Умуман, медик олим Санобар Исмоилованинг бу китоби оналик бахтига эришаётган аёлларимизга яхши дастуруламал бўлади.

«ҲОМИЛАДОР АЁЛЛАРНИНГ ОВҚАТЛАНИШИ»

Аёл ҳомиладор бўлгач, организм нозиклашади, бу пайтда у овқатланишга, режимга ва меъёрга алоҳида эътибор бериши лозим. Шу нуқтаи назардан Самуил Моисеевич Липовскийнинг ушбу китоби муҳим аҳамиятга эга. Китобда ҳомиладорлик вақтида организм моддалар алмашинувининг хусусиятлари оддий ва тушунарли баён қилинган.

Ҳомиладорлик вақтида овқатдан қайсиларига алоҳида эътибор бериш кераклиги, жумладан, овқат маҳсулотларидан гўшт, балиқ, сут, донли таомлар, сабзавотлар ва мевалардан еб туриш тўғрисида, уларнинг фойдали томонлари ҳақида батафсил маълумотлар берилади. Озиқ маҳсулотларининг ҳар биридан қанча истеъмол қилиш алоҳида-алоҳида бўлимларда кўрсатиб ўтилган.

Китобнинг махсус бир бўлими ҳомиладор аёлларда жигар касали, қандли диабет бўлса, қандай парҳез қилинишига бағишланган. Иловаларда уйда тайёрланадиган овқатларнинг рецептлари берилган. Китобни М. Орифжонова рус тилидан равон, тушунарли тарзда таржима қилган.

«КАСАЛ БОЛАНИ ПАРВАРИШ ҚИЛИШ»

Бола касал бўлиб қолса, ота-она, катта-кичик, ҳамма безовталанади. Бемор болани парвариш қилишда нималарга аҳамият бериш керак? Р. И. Зейтц ва Ю. Н. Зефировларнинг рисоласи шу саволга тўлиқ жавоб беради. Янги туғилган болани, кўкрак ёшидаги ва бундан ҳам каттароқ ёшдаги болаларни қандай парвариш қилиш алоҳида бобларда баён қилинган. Болаларда ҳиқичоқ тутиши, ҳарорат ошиши, нафас олишининг қийинлашиши, кўкариб кетиши, бундай пайтларда қандай даво чораларини кўриш кераклиги айтиб ўтилади. Турли ёшдаги болалар касал бўлиб қолганда, уйда қараш, врач буюрган оддий муолажаларни қандай бажариш, бемор бола учун гигиеник шароит яратиб бериш тўғрисида ҳам ҳикоя қилинади. Китоб сўнггида асосий медицина муолажалари техникаси ва уй аптечкаси қандай бўлиши кераклиги ҳақида ҳамма маслаҳатлар берилган.

МОСКВА — ТУРИСТЛАРНИ КУТМОҚДА

Турист экскурсия ташкилотининг йўлланмаси билан Олимпиада 80 га борадиган ҳар бир совет туристи спорт мусобақаларига [illegible] билет билан бирга санъат [illegible] таларининг концерт программасига, Москвада Олимпиада ўйинлари ўтказиладиган жойлар бўйлаб саёҳатномага ҳам эга бўлади.

Туризм ва экскурсия Марказий Советида ТАСС мухбирига хабар беришларича, бу катта байрамга мамлакатнинг барча қардош республикаларидан, ўлка ва областлардан саксон минг спорт мухлислари келадилар. Пойтахт уларни кутиб олишга тайёр.

Туристларни меҳмонхоналар, шунингдек шинам студентлар ётоқхоналари кутмоқда. Москва бўйлаб саёҳат қилишлари учун [illegible] йўл автобуслар ва енгил машиналар ажратилган. Ошхона ва кафелар тайёрлаб қўйилган.

Пойтахт диққатга сазовор жойлари бўйлаб 24 та [illegible] пойтахт тарихи, унинг бугунги куни билан таништиради. Булар орасида «Москва — СССР пойтахти», «XXV Олимпиада пойтахти», «Москва Кремли», «СССР. Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкаси», «Москванинг теплоходда саёҳати» маршрутлари бор. Экскурсиялар ўтказиш учун 1200 га яқин экскурсия гидлари белгилаб қўйилди.

Туристлар музейлар ва тасвирий санъат виставкалари билан танишадилар. Улар театрларда, концерт залларида бўладилар. Москва боғларида, майдонлари ва кўчаларида ўтказиладиган оммавий байрамларда, балларда ва карнавалларда қатнашадилар. Меҳмонлар спортчилар, маданият ва санъат арбоблари билан учрашадилар. Туристлар спорт байрамини хотира сифатида ўзлари билан Олимпиада ёдгорликларини олиб кетадилар. 500 хилдан зиёд значок ва ёдгорлик медаллари, юз минглаб Олимпиада рамзи туширилган буюмлар тайёрланган.

Бўлажак ўйинларга бағишланган открыткалар ва плакатлар чиқарилди. «Турист» Марказий реклама-информация бюросининг ўзи бундай открыткалардан 3 миллион нусхага яқинини тайёрлади.

Олимпиадага хуш келибсиз! — плакатларидаги бу сўзлар бутун [illegible] хис-туйғуларини ифодалайди.

Л. СИВЦОВ,
ТАСС мухбири.
Москва.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

КИНО

2 ИЮЛДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«БОРИС БАБОЧКИН»— **Фестиваль.**

«ОСМОНДА ФАҚАТ ШУНҚОР УЧУВЧИЛАР» — **Навоий номли.**

«МАКТАБ СТАРТДА»— **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«СУПЕРКУБОК»— **Москва.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЭРКАКЛАРБОП САЙЛ» — Чайка (жуфт соатларда, телефон 76-06-20).

«МЕНИНГ УЛИМИМДА КЛАВА К. НИ АЙБЛАНГ» — Қозоғистон (тоқ соатларда, телефон 35-29-93).

«ОЙНАБАНД ЭШИК ОРТИДА» — Қозоғистон (жуфт соатларда).

«АВЛИЕ ОЛТИН ВА ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР» — Дружба (тоқ соатларда, телефон 66-15-75). **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

«СУД ЖАРАЁНИ» — Москва (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ» — Тинчлик (18, 21.00, телефон 53-86-07). **Мир** (17, 20.00). **Кўкча** (18, 20.30). **Навоий номли** (17, 20.00 телефон 44-30-41).

«ОҚ СОЯ» — Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли (тоқ соатларда, телефон 53-65-86).

«ШОҲ СТАХНИНГ ШАФҚАТСИЗ ОВИ» — К. Ерматов номли (20, 21.00).

«БЎЛИШИ МУМКИН ЭМАС» — К. Ерматов номли (17, 19.00, телефон 24-22-66).

3 ИЮЛДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«БОРИС БАБОЧКИН» — **Фестиваль.**

«ОСМОНДА ФАҚАТ ШУНҚОР УЧУВЧИЛАР» — **Навоий номли.**

«МАКТАБ СТАРТДА»— **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЭРКАКЛАРБОП САЙЛ»— **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 76-06-20).

«МЕНИНГ ЎЛИМИМДА КЛАВА К.НИ АЙБЛАНГ»— **Қозоғистон** (тоқ соатларда, телефон 35-29-93).

«АВЛИЕ, ОЛТИН ВА ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР»— **Дружба** (тоқ соатларда, телефон 66-15-75).

«ҲАЛОК БЎЛГАН АЛЬПИНИСТ» ҚОЯСИДАГИ МЕҲМОНХОНА — **Искра** (16, 18, 19.45, телефон 39-11-76), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

«СУД ЖАРАЁНИ»— **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Қозоғистон** (жуфт соатларда).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Тинчлик** (12.30, 15.30, 18, 21.00, телефон 53-86-07). **Мир** (11, 14, 17, 20.00). **Кўкча** (10.30, 13, 15.30, 18, 20.30). **Навоий номли** (11, 14, 17, 20.00, телефон 44-30-41).

«ОҚ СОЯ»— **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-86).

«ШОҲ СТАХНИНГ ШАФҚАТСИЗ ОВИ»—**К. Ерматов номли** (11, 12, 14, 20, 21.00).

«БЎЛИШИ МУМКИН ЭМАС»— **К. Ерматов номли** (14, 15, 17, 19.00, телефон 24-22-66).

БОЛАЛАР УЧУН ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН КИНОТЕАТРЛАРНИНГ

ИЮЛЬ ОЙИДА НАМОЙИШ ҚИЛАДИГАН ФИЛЬМЛАРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

«ПИОНЕР» КИНОТЕАТРИ

«ЭРТАКНИ ЁҚТИРГАНЛАРНИНГ ҲАММАСИГА»

3—6/VII да — ЭТИК КИЙГАН МУШУКНИНГ ЖАҲОН БЎЙЛАБ САЁҲАТИ.

7—9/VII да — ЕТИМ АКА.

10—13/VII да— ЖЕК ҒАРОЙИБОТЛАР МАМЛАКАТИДА.

Томошалар соат 11, 12.30, 14, 15.30 да бошланади.

«ОЛИМПИАДА 80 НИ ҚАРШИЛАБ»

14 — 16/VII да — СПОРТ ҲАҚИДА БАЛЛАДА.

«ПИОНЕР ЁЗИ ЎТМОҚДА»

17—20/VII да — САЛОМ, БОЛАЛАР!

21—23/VII да — ТАЙЁР БЎЛИНГ, ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИ!

«80-БИТИРУВЧИЛАРИГА»

24—27/VII да — ОСТОНА ҲАТЛАБ.

Томошалар 12.30, 14, 15.30 да бошланади.

3 ИЮЛДА — ГУЛ ВА ТУФЛИЧА ҲИКОЯСИ ПРЕМЬЕРАСИ.

«ЭНГ КИЧКИНТОЙЛАРГА»

14—20/VII да — «ҲАВО ШАРИ» мультфильмлар тўплами.

21—27/VII да — ОЛИМ ВА УНИНГ ҲУТИКЧАСИ.

Томоша соат 11.00 да бошланади.

«ҒУНЧА» КИНОТЕАТРИ

«ОЛИМПИАДА 80 НИ ҚАРШИЛАБ»

7—8/VII да — СОЧ УРИМИ АЖОЙИБОТИ.

9—10/VII да — ҚАЗАҚЛАР ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ОЛИМПИАДАЧИ БЎЛИБ ҚОЛИШДИ.

11—13/VII да БОРМИСАН МАРКАЗИЙ ҲУЖУМЧИ.

14—15/VII—ҲАММА НАРСАНИ БИР ДАҚИҚА ҲАЛ ЭТАДИ.

2—3/VII да — ОНА.

4—6/VII да—НАМОКОБЛАНГАН ЛАЙЧА.

16—17/VII да — АЙИҚЧА ВА АВТОМОБИЛЬ.

18—20/VII да — Т. В. ҚАБИЛАСИДАН НИКУШОР.

21—22/VII да НУХАТ УСТИДАГИ МАЛИКА.

23—24/VII да — ШАҲЗОДА-ОҚҚУШЛАР.

25—27/VII да — ДЮЙМОВОЧКА.

28—29/VII да — СОЛТИ.

30—31/VII да — АГНЕШКА ҚЎҒИРЧОҒИ.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИ

17—22 ёшли, Тошкент шаҳрида доимий пропискада турувчи ўрта маълумотли ёшлардан саноат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар мактаб-магазин программаси ҳажмида олиб борилади.

Ўқиш даврида ўқувчиларга 52—63 сўм миқдорида стипендия тўланади:

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Курсларни битирган ўқувчилар ЦУМда ишлайдилар.

Машғулотлар—1 сентябрдан бошланади.

Маълумотлар олиш учун универмагнинг кадрлар бўлимига (3-қават, 26-хона) мурожаат қилинсин.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

2-ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ 149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1980—81 ўқув йили учун

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

мўйнадўз-бичиқчи, тикувчи-мотористка, бичиқчи (чарм пойафзаллар ишлаб чиқариш бўйича), **техника контроли бўлими контролёри, пойафзал бошлиғини тайёрловчи, тикув машиналарининг ремонти бўйича слесарь, электр ускуналарига хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўйича электромонтёр, якка пойафзаллар тикиш бўйича пойафзалчи.**

Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун бир йил, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун эса 2 йил.

Билим юрти қошида ишчи-ёшлар мактаби мавжуд.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўрта маълумотлилар ҳар ойда 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар эса давлат таъминотида бўладилар (кунига 3 маҳал овқат, кийим-бош).

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ВОКАЛ-ЧОЛҒУ, БИЧИШ ВА ТИКИШ, ТЎҚИШ, КИНО-ФОТО ТЎГАРАКЛАРИ ИШЛАЙДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, турар жойидан справка, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБА КУНИДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Домбробод массиви, Наққошлик кўчаси, 199-уй (16-троллейбус, 84-автобуснинг «Домбробод» массиви» бекати), метронинг «Собир Раҳимов» станцияси). Телефон 76-77-45).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ишлаб чиқариш бошқармаси базасига қарашли

214-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди: металлшунос токарь, фрезерчи, слесарь (йиғувчи, ремонтчи, асбоб-ускуналар бўйича), **электромонтёр, электр ускуналарини монтаж қилувчи, электр газ-пайвандчи, дурадгор, кенг профилдаги слесарь, штамповчи, қолипчи** (эритиш ва қуюш хўжаликларида).

ЎҚИШ МУДДАТИ— 1 ВА 3 ЙИЛ.

Билим юртида 3 йил ўқиган ўқувчиларга билим юртини битиргани ҳақида иккита ихтисос бўйича диплом, ўрта маълумот ҳақида аттестат ва 3-4 разрядга эга бўлганлиги ҳақида ҳужжатлар берилади.

Бепул кийим-бош, 3 маҳал иссиқ овқат, ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Билим юртини тугатган ва аттестат баҳоларининг ўртача балли 4,5 (тўрт ярим)**ни ташкил қилган ўқувчиларга олий ўқув юртига кириш учун имтиёзлар берилади.**

Билим юртида бир йил муддат билан ўқиган ўқувчиларга 2 ихтисос бўйича диплом берилади.

Ўқувчилар ойига 76 сўм миқдорида стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига 8—10-синфни тамомлаган, 15 ёшдан 25 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), мактабдан характеристика, турар жойидан справка, олти дона фотосурат (3х4 см.), соғлиғи ҳақида справка.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Жаҳон Обидова кўчаси, 70-уй (2, 16, 25, 28, 29-трамвайлар, 8, 9, 115, 112, 121, 24, 44, 60, 61, 117-автобусларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефон 35-08-02.

«ТАШКОМИССИОНТОРГ» ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Ташкомиссионторг» магазинларида қуйидаги буюмларни сотиб олиш ва комиссияга топшириш мумкин: сотувга яроқли бўлган янги, шунингдек истеъмолда бўлган ҳамда ремонт ёки реставрацияни талаб қилмайдиган мебель, радиоаппаратура, гилам, кийим, пойафзал.

ИФЛОС БУЮМЛАР КОМИССИЯГА ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИ.

Мебель ва йирик ҳажмли буюмларни қабул қилишга ихтисослашган комиссион магазинларнинг адресларини маълум қиламиз:

8—Октябрь бозори;
33—Олой бозори;

Ватанимизда ва чет элда ишлаб чиқарилган транзисторли радиоприёмниклар ва магнитафонларни қабул қилишга ихтисослашган магазин: 14—Олой бозори.

Кийим, пойафзал, газлама, трикотаж, гилам ва бошқа буюмларни қабул қилишга ихтисослашган магазинлар:

7, 24, 26—Октябрь бозори.
4, 9, 10—Олой бозори.
5, 21—Госпиталь бозори.
20—Первомайск бозори.
11 — Қўйлиқ бозори.
37—Бешоғоч бозори.
30—Фрунзе бозори.
22, 36—Фарҳод ярмаркаси.
2, 3, 12, 23—Навоий кўчаси, шаҳар ярмаркаси.
16—4-турар жой шаҳарчаси;
1—Охунбобоев майдони;
31—«Ташавтомаш» массиви.

Универсал комиссион магазинлар:

6—Чилонзор массиви, 5-квартал, 1-уй.
36—Фарҳод ярмаркаси.

Комиссион магазинлар товарларни зудлик билан сотиш учун қабул қилади. Буюмларнинг баҳоси унинг эгалари билан келишилади. Ҳақ буюм сотилиши биланоқ тўланади.

Катта ҳажмдаги буюмларни баҳолаш учун комитент илтимосига мувофиқ уйга товаршунос—баҳо қўювчи юборилади.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

«ТАШКОМИССИОНТОРГ» МАГАЗИНЛАРИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

«ТАШКОМИССИОНТОРГ»

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

ЭНГ ҚУЛАЙ ЁЗГИ КИЙИМЛАР

БУ, АЛБАТТА, МИЛЛИЙ КЎЙЛАКЛАР АСРЛАРДАН БУЁН МОДАДАН ТУШМАЙДИ, БИЗНИНГ КУНЛАРИМИЗДА ЭСА АЙНИҚСА ОММАВИЙ ТУС ОЛДИ, БУНДАЙ КЎЙЛАКЛАРНИ ЁШ ҚИЗЛАР ҲАМ, КЕКСА АЁЛЛАР ҲАМ БАЖОНИДИЛ КИЙИШАДИ!

Ана шу ёрқин, гуллар солинган этаги кенг кўйлакларга меҳр қўйишнинг сири нимада? Аввало шундаки, бундай кўйлак ёзнинг иссиғини билдирмайди, унда меҳнат қилиш ва дам олиш қулай. Булардан ташқари, миллий кўйлаклар ҳозирги замон модаси талабларига жавоб беради: кенг этакли, гавдани қисмайди...

Бугунги кунда миллий кўйлакларни фақат анъана бўлиб қолган хон атласдангина эмас, балки крепдешин, сунъий ва табиий шойи, кримплендан ҳам тикилади. Бу кийимликларнинг ҳаммаси катта, ўрта, кичик ёшдаги қиз-жувонларга жуда ярашиқли.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

СИЗЛАРНИ ЁЗЛИК КИЙИМЛИКЛАР УЧУН ГУМГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Бу ерда крепдешин, хон атлас, кримплен, сунъий шойидан тикилган миллий кўйлакларнинг хилма-хиллари, шунингдек тўғри бичиқли, кенг этакли, белбоғли, орқаси очиқ, яхлит бичиқли европача фасонда тикилган кўйлаклар, тўй-томошаларга кийиладиган кўйлаклар, халатлар кўплаб сотувга қўйилган.

ГУМ.

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

306-ШАҲАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1980—81 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

сувоқчи-бўёқчи-плитачи, бульдозер, скрепер, прицепли грейдер машинисти, автомобиль ремонти бўйича слесарь (техника билим юртини тамомлагач, автослесарлар база ташкилоти ҳисобидан профессионал ҳайдовчи «С» категорияли правасини олиш учун ДОСААФга ўқишга юбориладилар), слесарь-сантехник, автомобиль крани машинисти (профессионал ҳайдовчи «С» категорияли правасини олиш билан).

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, 17 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Ўқиш даврида слесарь-сантехник ихтисосидаги ўқувчиларга 65 сўм ҳажмида стипендия, қолганларга 30 сўм ҳажмида стипендия тўланади ёки уч маҳал бепул овқатланадилар, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси вақтида иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртини тамомлаган барча битирувчилар Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар.

Техника билим юртидаги ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар бўлиши шарт: директор номига ёзилган ариза, автобиография, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, медицина справкаси (286 ёки 9-форма), яшаш жойидан справкалар, 6 та фотосурат (4х5 см.).

Бизнинг адрес: 700128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Хуршид кўчаси, 83-уй (10, 23, 27-трамвайлар, 10-троллейбус, 48-автобусларнинг «Лабзак» бекати).

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

2 ИЮЛЬ. ЧОРШАНБА.

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси.

15.40 С. Прокофьев. Фортепьяно ва оркестр ижроси учун 1-концерт. 16.00 Болалар учун. «Ханжар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 17.15 «Рус тили».

17.45 «Горнчилар, қаердасиз!». 18.15 Грузия ССР халқ артисти Л. Исакадзе концерти (скрипка). 18.45 «Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади?». «Оловли касблар мактаби». Металлурглик касби ҳақида. Кўрсатувда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, пўлат қуювчилар Г. Ф. Шабалов ва Н. В. Коняхинлар иштирок этади. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Вьетнам Социалистик Республикаси ташкил топган кунга. «Қизил майдондан Қизил дарёгача». Ҳужжатли фильм. 20.15 «Кичик фожиалар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.05 Воронеж Давлат рус халқ хорининг концерти. 22.45 «Дунё воқеалари». 23.00 Шарқий Қозоғистоннинг табиати ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Леопольд лақабли мушукнинг қасоси». Болалар учун мультфильм. 18.30 «Қизиқарли учрашувлар». Ёш мухбирларнинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, XX партсъезд номли совхознинг директори Манноп Жалолов билан учрашуви. 19.00 «Жанговар постда». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Театр воқеалари». Телевизион бадиий фильм. (рус.). 20.30 «Ахборот». 20.50 Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Пўлат Булбул ўғли концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Ғалла—ризқ-рўзимиз». 22.20 «Буни биз ўтмаганмиз». Бадиий фильм. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

II

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Абитуриентлар учун. Биология (рус.). 20.55 «Она шаҳрим—Тошкентим». 21.25 «Абитуриент-80» Тошкент Политехника институтидан репортаж. 22.05 «Кулгили бахтим менинг». Телеспектакль. 1-серия. (рус.).

3 ИЮЛЬ. ПАЙШАНБА.

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси.

9.00 «Время». 9.40 Эрталабки гимнастика 10.05 «Кичик фожиалар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 11.15 «Горнчилар, қаердасиз!». 11.45 «Уч океан оша». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.10 Гаванада бўлиб ўтган ёшлар ва студентлар XI Бутунжаҳон фестивалининг лауреати Л. Рюмина ижро этади. 12.35 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Сибирь ва Узоқ Шарқ бўйлаб». Кинопрограмма. 15.55 Болалар учун. «Бронза қуш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 17.00 «Спортчилар класси». Сузиш.

17.45 Баянчилар триоси чалади. 18.00 «Шахмат мактаби». Кўрсатувда жаҳон чемпиони А. Е. Карпов иштирок этади. 18.30 А. Скрябин. «Соната — фантазия». 18.45 «Ленин номи билан». Москва Сортировочная депосидаги меҳнат анъаналари ҳақида. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Жасорат». 20,05 СССР халқ артисти Б. Руденко куйлайди. 20.20 «Кичик фожиалар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси 3-серия. 21.30 «Время» 22.05 «Кинотомошабин ҳамроҳи». 22.35 «Дунё воқеалари». 22.50 «Густав Эрнесакс». Фильм-концерт премьераси.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Рикки-Тикки-Тави». Болалар учун мультфильм. 11.50 «Биз қувноқ ва шодон яшаймиз». (рус.). 12.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Светофор». 13.20 «Болаликнинг сўнгги ёзи». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия (рус.).

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Сахий филча ҳақида эртак». Болалар учун мультфильм. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». 19.00 «Турмуш ва маданият». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ижод гулшани». Тележурнал. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Москонцерт» солисти Зулайхо Оқилова ижросида жаҳон халқларининг рақслари. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Озуқа ишлаб чиқариш резервлари». 22.20 «Даурия». Бадиий фильм. 1-серия. 23.50 Кўрсатувлар программаси.

II

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Болалар учун фильм. «4«В»даги сеҳргар». 20.55 Абитуриентлар учун. Биология. 21.25 «Асмик». Телевизион фильм. (рус.). 21.55 «Кулгили бахтим менинг» Телеспектакль. 2-серия (рус.).

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистона и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19. фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85; хатлар—33-29-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р—13987. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Б— 2106. 6